

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO FINANSIJA/
FINANSIJA I TREZORA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
И ТРЕЗОРА

BOSNIA AND HERCEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

CENTRALNA/SREDIŠNJA HARMONIZACIJSKA JEDINICA
ЦЕНТРАЛНА ХАРМОНИЗАЦИЈСКА ЈЕДИНИЦА

GODIŠNJE KONSOLIDIRANO IZVJEŠĆE
UNUTARNJE REVIZIJE
ZA
2019. GODINU

Sarajevo, ožujak 2020. godine

Sadržaj

1. Uvod.....	2
2. Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora BiH - SHJ.....	2
3. Osnova za pripremu Godišnjeg konsolidiranog izvješća unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine	9
3.1. <i>Zakonodavni okvir</i>	9
3.2. <i>Metodologija rada unutarnje revizije u institucijama BiH</i>	10
4. Konsolidirano izvješće o unutarnjoj reviziji po godišnjim izvješćima JUR za 2019. godinu..	12
4.1. <i>Jedinice unutarnje revizije institucija BiH – pregled uspostavljanja</i>	12
4.2. <i>Nadležnost jedinica za unutarnju reviziju</i>	15
4.3. <i>Izvešća jedinica unutarnje revizije institucija BiH.....</i>	17
4.4. <i>Pregled uspostavljanja i razvoja sustava unutarnje revizije institucija BiH.....</i>	30
4.5. <i>Pregled primjene metodologije rada i učinka jedinica unutarnje revizije institucija BiH.....</i>	34
4.6. <i>Kontinuirana profesionalna edukacija unutarnjih revizora u institucijama BiH</i>	42
4.7. <i>Unaprjeđenje sustava unutarnje revizije</i>	44
5. Informacija o realizaciji Strategije razvoja sustava unutarnjih finansijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2016 – 2018. godina u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju i Operativnog godišnjeg akcijskog plana za razvoj i unaprjeđenje sustava unutarnjih finansijskih kontrola u institucijama BiH za 2019. godinu	46
5.1. <i>Osnove Strategije razvoja sustava unutarnjih finansijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2016 – 2018. i informacija o njejoj realizaciji.....</i>	46
5.2. <i>Operativni godišnji akcijski plan za razvoj i unaprjeđenje sustava unutarnjih finansijskih kontrola u institucijama BiH za 2019. godinu</i>	47
6. Realizacija zaključaka Vijeća ministara BiH	50

1. Uvod

Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora BiH (u daljnjem tekstu: SHJ) obvezna je, sukladu odredbama članka 25. Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12), pripremiti Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije.

Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije daje osnovne podatke o sustavu unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BiH), podatke o aktivnostima Centralne harmonizacijske jedinice Ministarstva financija i trezora BiH, podatke o jedinicama unutarnje revizije i unutarnjim revizorima, podatke o revidiranim institucijama, kao i podatke o izvršenim unutarnjim revizijama od strane jedinica za unutarnju reviziju institucija BiH i podatke o poduzetim aktivnostima na realizaciji zaključaka Vijeća ministara BiH.

Sustav unutarnje revizije dio je sustava javne unutarnje financijske kontrole (PIFC – *Public Internal Financial Control*) koji je razvila Europska komisija i koji ima za cilj da zemljama u procesu pridruživanja Europskoj uniji pruži pomoć u razumijevanju i primjeni dobro razvijenih i efektivnih sustava unutarnje kontrole.

Sustav unutarnje revizije u institucijama BiH, pored Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 27/08 i 32/12), definiran je i Strategijom razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za razdoblje 2016-2018. godina. Strategiju razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za 2016-2018. godinu usvojilo je Vijeće ministara BiH na 87. sjednici, održanoj 29.12.2016. godine.

Važan segment sustava unutarnje revizije u javnom sektoru BiH predstavlja i Koordinacijski odbor središnjih jedinica za harmonizaciju (KO SJH). Ovo tijelo čine rukovoditelji Središnje harmonizacijske jedinice Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine, Središnje jedinice za harmonizaciju Federalnog ministarstva financija i Centralne jedinice za harmonizaciju Ministarstva financija Republike Srpske.

U nastavku dajemo pregled stanja zakonodavnog okvira unutarnje revizije u institucijama BiH, podatke o aktivnostima SHJ, jedinicama unutarnje revizije i izvršenim unutarnjim revizijama, preporukama iz izvješća unutarnje revizije koji su sačinjeni tokom izvještajnog razdoblja, pregled poštovanja metodologije unutarnje revizije, kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH, pregled provedbe Operativnog godišnjeg akcijskog plana za razvoj i unaprjeđenje sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za 2019. godinu, kao i mjerama i aktivnostima poduzetim od strane institucija i unutarnje revizije na realizaciji zaključaka Vijeća ministara BiH.

Ovo izvješće daje podatke o unutarnjoj reviziji u 17 od 18 uspostavljenih jedinica unutarnje revizije jer Jedinica unutarnje revizije u Ministarstvu civilnih poslova BiH nije, ni nakon svih propuštenih rokova i više urgencija, dostavila traženo izvješće, o čemu je upoznata i ministrica civilnih poslova BiH.

2. Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora BiH - SHJ

Obveza Bosne i Hercegovine na polju unutarnje revizije utvrđena je člankom 90. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica i Bosne i Hercegovine u dijelu pod nazivom „Suradnja u području revizije i financijske kontrole“ („Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori“, broj 10/08).

Sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH („Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12), Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica i BiH („Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori", broj 10/08), Zakonu o ministarstvima i drugim tijelima uprave BiH („Službeni glasnik BiH", br. 5/03, 42/03, 26/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13 i 19/16), a na temelju Odluke Vijeća ministara BiH, broj 113/09 („Službeni glasnik BiH", broj 44/09), uspostavljena je Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora BiH – SHJ, koja sukladno navedenim propisima ima obvezu da uspostavi i razvija sustav unutarnje financijske kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine, a kao poseban segment ovog sustava da uspostavi sustav i strukturu unutarnje revizije u institucijama BiH.

Potpuru uvođenju i razvoju javne unutarnje financijske kontrole u Bosni i Hercegovini pružila je i Europska unija kroz realizaciju projekata tehničke pomoći financiranih iz sredstava IPA (*Instrument for Pre-Accession Assistance*) fondova podrške Bosni i Hercegovini. Do sada su realizirana dva projekta i to: Projekt PIFC (*Public Internal Financial Control*) i Projekt SPFM (*Strengthening Public Financial Management*), dok je u tijeku realizacija Projekta "Unaprjeđenje javne unutarnje financijske kontrole u Bosni i Hercegovini" (PIFC 3). Projektom PIFC pružena je potpora institucijama BiH u procesu uvođenja i razvoja sustava unutarnje revizije (UR) i sustava financijskog upravljanja i kontrole (FUK) utemeljenih na dobrim praksama u državama članicama Europske unije, kao i na iskustvima iz drugih država koje ispunjavaju obveze vezane za procese pristupanja članstvu u Europskoj uniji. Kroz projekt SPFM pružena je potpora unaprjeđenju veze između kreiranja politika i procedura planiranja proračuna, te jačanja sustava javne unutarnje financijske kontrole. Projekt PIFC 3 oslanja se na prethodna dva projekta i usmjeren je na pružanje podrške reformi upravljanja javnim financijama u procesu pristupanja Europskoj uniji, kroz jačanje kapaciteta za provođenje financijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini.

U okviru pomenutih projekata pružena je i tehnička pomoć SHJ kroz Koordinacijski odbor središnjih jedinica za harmonizaciju - KO SJH. Projekt PIFC realiziran je kroz dva segmenta i to: segment unutarnje revizije i segment financijskog upravljanja i kontrole. Kroz Projekt SPFM pružena je potpora unaprjeđenju sustava FUK-a, te približavanja modela koji se koriste, kao i iskustava zemalja u okruženju, ali i u svijetu, u oblasti certifikacije i kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora. Ovaj projekt okončan je polovinom 2015. godine.

Aktivnosti na realizaciji novog projekta EU "Unaprjeđenje javne unutarnje financijske kontrole u Bosni i Hercegovini" (PIFC 3) počele su u listopadu 2018. godine. Planirano je da se u okviru Projekta izradi okvirni osnovni strateški dokument za sva tri razine vlasti za razdoblje 2020-2025, kojim će biti definirani ciljevi i područja razvoja PIFC-a na svim razinama vlasti u BiH. Također, planirano je i da se pruži potpora središnjim harmonizacijskim jedinicama u daljnjem razvoju sustava javnih unutarnjih financijskih kontrola, sukladno njihovim specifičnim potrebama i prioritetima koji odgovaraju dostignutoj razini razvoja ovog sustava. U oblasti unutarnje revizije na razini institucija BiH planirano je da se, kroz uvođenje odgovarajućih softverskih rješenja, razvoj unutarnje i vanjske kontrole kvaliteta i usklađivanje postojeće metodologije rada s izmjenama u Standardima unutarnje revizije, pruži potpora unaprjeđenju efikasnosti i efektivnosti u procesima unutarnje revizije, kao i kvalitetu usluga koje pruža unutarnja revizija.

Kao konkretni rezultati od ovog projekta, u domenu unutarnje revizije, očekuje se izrada:

- okvirne strategije razvoja javne unutarnje financijske kontrole za razdoblje 2020-2025,
- metodologije kontrole kvaliteta unutarnje revizije i odgovarajuće obuke za unutarnje revizore,
- softverskih/aplikativnih rješenja za izvođenje unutarnje revizije i izvještavanje,
- Priručnika za unutarnje revizore (ažuriran) i odgovarajuće obuke za unutarnje revizore.

U 2019. godini KO SJH prihvatio je nacrt Okvira za strategiju PIFC-a za razdoblje 2020-2025, koji je pripremljen od strane stručnog tima Projekta, a na temelju kojeg se pripremaju i pojedinačne strategije za svaku razinu vlasti u BiH. Strategija razvoja unutarnjih finansijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za razdoblje 2020-2025 u fazi je pribavljanja potrebnih mišljenja kako bi ista bila upućena na usvajanje Vijeću ministara BiH, u skladu s propisanom procedurom.

Okvir PIFC-a (*Public Internal Financial Control*) čine tri stuba koji bi trebali osigurati dovoljno sinergijskih efekata kako bi se osiguralo razumno uvjerenje da unutarnje kontrole funkcioniraju adekvatno i efektivno, a to su:

- funkcionalno neovisna i decentralizirana unutarnja revizija (UR) - koja ima ulogu da pruži pomoć rukovoditelju institucije vršeći pregled adekvatnosti i efektivnosti unutarnjih kontrola i dajući preporuke u cilju unaprjeđenja poslovanja institucije,
- finansijsko upravljanje i kontrola (FUK) – koje je usmjereno na jačanje odgovornosti za ostvarivanje ciljeva institucije, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sustava finansijskog upravljanja i kontrola u instituciji i
- SHJ, kao zasebna jedinica, koja razvija i usmjerava proces PIFC-a.

Svaka od tri razine vlasti u BiH je, kroz svoju središnju harmonizacijsku jedinicu, dokumente koje je KO SJH odobrio, dalje razrađivao i pripremao dokumente, prilagođavajući okvirne dokumente svojim potrebama. Ovakvim koordiniranim pristupom postignuta je unificiranost u pristupu propisima metodološkog tipa iz oblasti unutarnje revizije.

Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine, sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH, ovlaštena je za razvoj, rukovođenje i koordinaciju unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine. Sukladno nadležnostima definiranim Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH, SHJ je do sada realizirala kako slijedi:

- a) Pripremu prijedloga za izmjene Zakona o unutarnjoj reviziji u institucijama Bosne i Hercegovine, nakon usuglašavanja u Koordinacijskom odboru SJH;
CHJ je 2012. godine pripremila nacrt Zakona o izmjenama Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH, kojim su stvorene kvalitetne zakonske pretpostavke za uspostavu efikasnog i ekonomičnog sustava unutarnje revizije u institucijama BiH. Zakon je, nakon usvajanja, objavljen u „Službenom glasniku BiH“, broj: 32/12.
Ovom dopunom zakonskog rješenja definirano je vršenje funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH na način da se osigura efikasnija i racionalnija uspostava jedinica unutarnje revizije, koje će omogućiti uspostavljanje nepotrebno velikog broja jedinica unutarnje revizije, nego da se s manjim brojem jedinica koje će, sukladno različitim kriterijima grupisanja i ispunjenosti uvjeta, omogućiti pokrivenost unutarnjom revizijom više organizacijski i resorno srodnih institucija, a što za rezultat ima i značajan materijalni efekt u smislu negomilanja neracionalnog broja izvršitelja i troškova koji bi se tako proizveli. Ovakvom izmjenom omogućeno je i uspostavljanje jedne jedinice unutarnje revizije koja će vršiti unutarnju reviziju u više organizacijski ili resorno srodnih institucija, sukladno principima definiranim Zakonom.
U izvještajnom razdoblju SHJ je, sukladno navedenim odredbama Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH, pripremila novu Odluku o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH koja je objavljena u "Službenom glasniku BiH", broj 59/19. Odluka je pripremljena na temelju analize ispunjenosti definiranih kriterija za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije i podataka o godišnjem proračunu i finansijskim planovima institucija, te je istom predviđeno uspostavljanje ukupno 19 jedinica unutarnje revizije koje će pružati usluge unutarnje revizije u 77 institucija BiH.

- b) Pripremu i implementaciju programa obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama Bosne i Hercegovine, nakon usuglašavanja programa obuke u Koordinacijskom odboru SJH; U prethodnom razdoblju izvršena je obuka osoblja koje radi na poslovima unutarnje revizije i finansijskog upravljanja i kontrole, u institucijama Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Federacije BiH, kroz Projekt PIFC i Projekt SPFM koji su financirani od strane EU. Različite razine obuka pružene su za različite polaznike iz različitih oblasti.

SHJ je donijela Program obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH, ("Službeni glasnik BiH", br. 7/15 i 89/18) kojim se definira način stjecanja zvanja i Certifikata ovlaštenog unutarnjeg revizora u institucijama BiH, te obveza daljnjeg profesionalnog usavršavanja unutarnjih revizora sukladno Standardima unutarnje revizije. Sukladno ovom programu, SHJ je donijela Odluku o načinu bodovanja, evidentiranja i izvještavanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 92/15, 56/17 i 65/19) i Uputstvo o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 97/15), kojim su detaljno definirani način i postupak ispunjavanja zahtjeva kontinuirane edukacije.

U proteklom razdoblju SHJ je organizirala, sukladno navedenom Programu, u dva ciklusa obuke za unutarnje revizore u institucijama BiH u svrhu stjecanja Certifikata ovlaštenog unutarnjeg revizora. Obuke se sastoje od teorijske obuke, polaganja pismenog ispita i praktične obuke, koja se odvija kroz provođenje dvije unutarnje revizije u institucijama BiH pod stručnim nadzorom mentora. Do kraja 2019. godine SHJ je certificirala ukupno 30 unutarnjih revizora u institucijama BiH koji su do dana izdavanja Certifikata ispunili uvjete za sticanje istog, dok je 10 unutarnjih revizora u postupku certificiranja i preostalo im je da obave praktičnu obuku, pod nadzorom mentora, kako bi ispunili potrebne uvjete za sticanje Certifikata ovlaštenog unutarnjeg revizora u institucijama BiH.

Sukladno propisima iz oblasti kontinuirane profesionalne edukacije (KPE) unutarnjih revizora u institucijama BiH, SHJ je i u ovom izvještajnom razdoblju organizirala obuke za unutarnje revizore u institucijama BiH na teme definirane Programom obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH. Obuka SHJ iz oblasti kontrole kvaliteta unutarnje revizije održana je u prosincu 2019. godine, dok je konferencija Koordinacijskog odbora središnjih jedinica za harmonizaciju održana u lipnju 2019. godine. Konferenciji su, pored unutarnjih revizora iz institucija Bosne i Hercegovine, nazočili i unutarnji revizori iz javnog sektora Republike Srpske i Federacije BiH.

Sukladno navedenim propisima SHJ izdaje, na temelju dostavljenih zahtjeva, mišljenje o priznavanju obuka koje organiziraju međunarodne i domaće organizacije kao kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora u institucijama BiH, kako je to definirano Programom i Odlukom¹. U 2019. godini SHJ je zaprimila i obradila ukupno 93 zahtjeva jedinica unutarnje revizije za bodovanje obuka kao kontinuirane profesionalne edukacije, na koja su u predviđenom roku izdana mišljenja.

- c) Usvajanje i implementaciju standarda za unutarnju reviziju u institucijama BiH i Kodeksa profesionalne etike za unutarnje revizore, nakon usuglašavanja u Koordinacijskom odboru SJH; Metodologiju rada unutarnje revizije u institucijama BiH SHJ je objavila u Priručniku za unutarnju reviziju sa standardima unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 82/11) i ista se temelji na okvirnim dokumentima odobrenim od KO SJH.

U 2017. godini SHJ je pripremila, na temelju odluke KO SJH, i dostavila na objavu Odluku o usvajanju standarda unutarnje revizije u institucijama BiH kojom se regulira usvajanje, objavljivanje i primjena Međunarodnih standarda za profesionalnu praksu unutarnje revizije, a koji su stupili na snagu 01.01.2017. godine. Navedena odluka objavljena je u "Službenom glasniku BiH", broj 93/17.

¹ Program obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH i Odluka o načinu bodovanja, evidentiranja i izvještavanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH.

Kodeks profesionalne etike za unutarnje revizore u institucijama BiH sastavni je dio metodologije unutarnje revizije i usuglašen je s Međunarodnim okvirom profesionalne prakse unutarnje revizije².

- d) Usvajanje i implementaciju radne metodologije unutarnje revizije, nakon usuglašavanja u Koordinacijskom odboru SJH;
- Pored Priručnika, nakon usuglašavanja okvirnih dokumenata na KO SJH, SHJ je za potrebe unutarnje revizije u institucijama BiH pripremila i objavila tekst Povelje unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 82/11 i 30/18) i Kodeks profesionalne etike za unutarnje revizore u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 82/11), kao dio radne metodologije za unutarnju reviziju u institucijama BiH. SHJ je, također, objavila i tekst Sporazuma o vršenju funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 73/12 i 32/18). Poveljom unutarnje revizije uređuje se opći pristup unutarnje revizije, svrha i cilj, neovisnost, uloga i djelokrug unutarnje revizije, odgovornost rukovoditelja jedinice za unutarnju reviziju/unutarnjeg revizora, kao i ovlaštenja pristupa dokumentaciji, kadrovima i fizičkoj imovini koja je relevantna za obavljanje revizija, te se definira obim aktivnosti unutarnje revizije, izvješćivanje i postupci u slučaju identificiranja pokazatelja prevare.
- Etički kodeks je dokument neophodan i prikladan za profesiju unutarnje revizije koja se temelji na povjerenju u objektivno uvjeravanje o adekvatnom upravljanju rizicima, sustavima kontrole i rukovođenju. Etički kodeks definira principe i pravila ponašanja koja su unutarnji revizori obavezni poštovati i pridržavati ih se, što predstavlja temelj za profesionalno pružanje usluga unutarnje revizije.
- U cilju stvaranja uvjeta za provođenje Zakona i podzakonskih akata, SHJ je pripremila i objavila tekst Sporazuma o vršenju funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH, kojim se reguliraju međusobna prava i obveze jedinice unutarnje revizije koje su navedenim propisima zadužene za vršenje funkcije unutarnje revizije u više institucija i institucije u kojoj ta jedinica pruža uslugu unutarnje revizije.
- U izvještajnom razdoblju SHJ je pripremila i testirala, u suradnji s ekspertima Nacionalne akademije za ekonomiju i financije Ministarstva financija Kraljevine Nizozemske³, Priručnik za reviziju učinka za unutarnje revizore u institucijama BiH. U pripremi, izradi i testiranju ovog priručnika sudjelovali su, pored nizozemskih eksperata i SHJ, i unutarnji revizori iz šest institucija BiH⁴. Odluka o donošenju Priručnika objavljena je u "Službenom glasniku BiH", broj 81/19, dok je Priručnik objavljen na veb stranici SHJ.
- e) Usvajanje i implementaciju Strategije razvoja unutarnje revizije u javnom sektoru nakon usuglašavanja u Koordinacijskom odboru SJH;
- Osnovni strateški dokument, koji je na sveobuhvatan način predstavio novi koncept upravljanja javnim financijama i aktivnosti za potrebe njegovog razvoja, bila je Strategija za provođenje javne unutarnje kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine, koju je Vijeće ministara BiH usvojilo na 110. sjednici, održanoj 30.12.2009. godine.
- U 2016. godini SHJ je pripremila Strategiju razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za razdoblje 2016 - 2018. godina, koju je Vijeće ministara BiH usvojilo na 87. sjednici, održanoj 29.12.2016. godine. Strategija je usuglašena s preporukama SIGMA⁵-e i Generalne direkcije za proračun Europske komisije i predstavlja drugi po redu strateški dokument u oblasti unutarnje revizije u institucijama BiH.

² *The International Professional Practices Framework* – izdan od Globalnog instituta unutarnjih revizora (*The IIA*)

³ Na temelju bilateralnog sporazuma o suradnji zaključenog između Ministarstva financija Kraljevine Nizozemske i Ministarstva financija i trezora BiH.

⁴ Imenovana Radna grupa za izradu Nacrta priručnika za reviziju učinka u institucijama BiH i Tim za vršenje pilot unutarnje revizije učinka – rješenja CHJ MFT BiH o imenovanju od 26.11.2018. i 14.05.2019. godine.

⁵ *Support for Improvement in Governance and Management*, zajednička inicijativa OECD-a i EU.

Izrada trećeg po redu strateškog dokumenta iz oblasti uvođenja i unapređenja sustava javnih unutarnjih financijskih kontrola u BiH realizira se u okviru projekta podrške EU "PIFC-3". Predviđeno je da se izradi jedan okvirni dokument koji će dati petogodišnju perspektivu razvoja PIFC-a u javnom sektoru BiH, na temelju kojeg će biti izrađene pojedinačne strategije za svaku od razina vlasti u BiH sukladno specifičnim prioritetima i potrebama. U 2019. godini KO SJH prihvatio je nacrt Okvira za strategiju javne unutarnje financijske kontrole za razdoblje 2020-2025, koji je pripremljen od strane stručnog tima Projekta, nakon čega su izrađene i pojedinačne strategije. Strategija razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2020-2025 je u fazi pribavljanja potrebnih mišljenja, kako bi bila dostavljena Vijeću ministara BiH na usvajanje, sukladno propisanoj proceduri. Polazeći od dostignute razine razvoja sustava javnih unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH, Strategija određuje konkretne strateške ciljeve i operativne mjere za unaprjeđenje sustava financijskog upravljanja i kontrole, sustava unutarnje revizije i monitoringa i izvješćivanja.

- f) Davanje suglasnosti na pravilnike o sistematizaciji organizacija koje uspostavljaju jedinice unutarnje revizije u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju;
- SHJ je sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH objavila Odluku o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/12, 69/17 i 59/19) i Pravilnik o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 81/12 i 99/14) čime su stvoreni svi potrebni uvjeti za dostavljanje prijedloga pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u jedinicama unutarnje revizije na suglasnost SHJ za institucije koje uspostavljaju jedinice unutarnje revizije. Ova aktivnost proizišla je nakon objavljivanja navedenih dokumenata, a koji su rezultat analiza rađenih od strane SHJ i razmatranja materijala i prijedloga dostavljenih od eksperata Projekta PIFC za izradu optimalne strukture unutarnje revizije u institucijama BiH. Ovim dokumentima definirano je uspostavljanje decentraliziranog modela unutarnje revizije u institucijama BiH, kao i obveze institucija za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije.
- SHJ sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji daje suglasnost na izmjene i dopune pravilnika o unutarnjoj organizaciji institucija koje su u obvezi da uspostave jedinicu unutarnje revizije sukladno navedenim propisima. Suglasnost na izmjene pravilnika, zaključno s 31.12.2019. godine, dobilo je jedno javno poduzeće i 17 od ukupno 19 institucija koje su to bile obavezne učiniti. SHJ je sukladno svojoj zakonskoj obvezi razmotrila sve pristigle zahtjeve, te na one koji nisu bili kompletni i usuglašeni s navedenim propisima, dala određene preporuke i sugestije prije konačne suglasnosti.
- g) Koordinaciju rada jedinica unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine i uspostavljanje veza s državnim i međunarodnim institucijama na području unutarnje revizije;
- Trenutačno su funkcionalno uspostavljene jedinice unutarnje revizije u 18 institucija, od ukupno 19 koliko prema važećim propisima treba biti uspostavljeno. Od toga, njih 15 je uspostavljeno sukladno propisima iz oblasti unutarnje revizije, dok je u 3 institucije unutarnja revizija uspostavljena prema pravilniku o unutarnjoj organizaciji koji nije usklađen s relevantnim propisima. SHJ sukladno svojoj ulozi osigurava ravnopravan pristup metodologiji i primjeni propisa iz oblasti unutarnje revizije svim jedinicama unutarnje revizije, te koordinira rad unutarnjih revizora na terenu i izvješćuje o njihovom radu kroz Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije. Podatci o radu jedinica unutarnje revizije i njihovim karakteristikama dani su detaljno u četvrtom dijelu ovog izvješća.
- h) Davanje suglasnosti na izbor rukovoditelja jedinice za unutarnju reviziju i na uspostavljanje Odbora za unutarnju reviziju;

SHJ je objavljivanjem Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/12, 69/17 i 59/19) i Pravilnika o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 81/12 i 99/14) definirala kriterije za izdavanje ovakve vrste suglasnosti. SHJ je, sukladno važećim propisima kojima se uređuje oblast unutarnje revizije u institucijama BiH, a na temelju ispunjenosti propisanih uvjeta, u predviđenom roku dala svoje mišljenje o suglasnosti po pristiglim zahtjevima za imenovanje rukovoditelja jedinice unutarnje revizije. SHJ je izdala, zaključno s 31.12.2019. godine, ukupno 14 suglasnosti na izbor rukovoditelja jedinice unutarnje revizije.

Očekujemo da će u narednom razdoblju, nakon primjene odredaba Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH i Pravilnika o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH, kao i raspisivanja natječaja za rukovoditelje jedinica unutarnje revizije, biti dostavljeni zahtjevi po ovom osnovu i od ostalih institucija koje su obavezne uspostaviti unutarnju reviziju.

- i) Suradnju s Uredom za reviziju institucija Bosne i Hercegovine u cilju ostvarivanja efikasne i djelotvorne unutarnje i vanjske revizije;
Postoje uvjeti za operativnu suradnju između unutarnjih i vanjskih revizora kroz primjenu INTOSAI standarda⁶ i smjernica (INTOSAI GOV), a koje je Koordinacijski odbor vrhovnih revizijskih institucija objavio kroz Odluku o preuzimanju okvira međunarodnih standarda vrhovnih revizijskih institucija – ISSAI okvira u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 38/11), a čiju primjenu sugerira i SHJ unutarnjim revizorima kroz Priručnik za unutarnju reviziju u institucijama BiH. Kroz dostavljena godišnja izvješća jedinica unutarnje revizije SHJ je informirana da se uvažavaju dane sugestije kroz poštovanje metodologije, te da postoji operativna suradnja između osoblja unutarnje revizije i revizora Ureda za reviziju institucija BiH. Rukovoditelji SHJ i Ureda za reviziju institucija BiH održavaju radne sastanke s ciljem unapređenja suradnje.
- j) Nadzor nad implementacijom svih primjenjivih regulativa za unutarnju reviziju od strane jedinica za unutarnju reviziju;
Nadzor nad primjenom regulativa za unutarnju reviziju SHJ osigurava kroz godišnja izvješća jedinica unutarnje revizije i unutarnjih revizora, a koji služe kao temelj za izradu Godišnjeg konsolidiranog izvješća unutarnje revizije. Nadzor se vrši i kroz održavanje sastanaka SHJ s rukovoditeljima JUR i unutarnjim revizorima, kao i kroz davanje suglasnosti i mišljenja SHJ u svezi sa zahtjevima unutarnje revizije, te kroz odobravanja dodataka Priručniku. Također, i unutarnja ocjena kvaliteta rada unutarnje revizije koju provodi rukovoditelj JUR, sukladno Međunarodnim standardima unutarnje revizije, doprinosi funkciji nadzora na razini jedinica unutarnje revizije.
U izvještajnom razdoblju Odsjek za razvoj unutarnje revizije SHJ održao je 10 formalnih sastanaka s rukovoditeljima jedinica unutarnje revizije i unutarnjim revizorima, kao i više neformalnih savjetodavnih sastanaka, na kojima su razmatrani problemi i nedoumice koje u svom radu imaju unutarnji revizori, te mogućnosti i načini za poboljšanje kvaliteta usluga koje pruža unutarnja revizija, sukladno propisima u ovoj oblasti i utvrđenoj metodologiji rada.

Pored naprijed navedenih aktivnosti, SHJ je sukladno Pravilniku o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH i Programu obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH, a u suradnji s entitetskim SHJ i strukovnim udruženjima: Udruženjem unutarnjih revizora u BiH – Sarajevo, Udruženjem unutarnjih revizora iz Banjaluke i Akademsko-strukovnim udruženjem unutarnjih revizora u BiH, u svrhu izdavanja mišljenja vršila verifikaciju, kroz procjenu i provjeru sukladno definiranim kriterijima, za svaki od pristiglih zahtjeva za verifikaciju certifikata ovlaštenih unutarnjih revizora izdanih

⁶ Standardi Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI)

od navedenih institucija i udruženja. Zaključno s 31.12.2019. godine SHJ je izdala ukupno 333 mišljenja o prihvatljivosti certifikata ovlaštenog unutarnjeg revizora u smislu kvalificiranosti za obavljanje poslova iz oblasti unutarnje revizije u institucijama BiH. Od ukupnog broja danih mišljenja (333), u izvještajnom razdoblju dana su 44 mišljenja. Podatak o broju verificiranih certifikata govori o postojanju dovoljnog broja kvalificiranih kandidata, kvalificirane konkurencije, za popunu radnih mjesta u jedinicama unutarnje revizije institucija BiH.

3. Osnova za pripremu Godišnjeg konsolidiranog izvješća unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine

3.1. Zakonodavni okvir

Uspostavljanje i razvoj suvremenog sustava upravljanja javnim rashodima u institucijama BiH predstavlja kompleksan skup aktivnosti koje su institucije BiH provele i provode, počevši od izrade zakonodavnog okvira, organizacijskog strukturiranja i pozicioniranja pojedinih segmenata strateškog planiranja, srednjoročnog i godišnjeg budžetiranja, programiranja, pa do instaliranja i operativnog korištenja niza aplikativnih rješenja koja pomažu ostvarenju postavljenih ciljeva i u konačnom, ostvarenju misije svake od institucija.

Javna unutarnja finansijska kontrola u institucijama BiH obuhvata dio načela *acquis communautaire* koje je uspostavila Europska unija kao cjelovit sustav unutarnjih finansijskih kontrola za dobro upravljanje prihodima, rashodima, sredstvima i obvezama u javnom sektoru, bez obzira na njihov izvor.

EU model PIFC-a razdvaja funkcije i odgovornosti za sustav finansijskog upravljanja i kontrole (eng. *Financial Management and Control*), obuhvatajući *ex ante* (prethodnu), *ongoing* (tekuću) i *ex post* (naknadnu) kontrolu i neovisnu unutarnju reviziju.

Na temelju međunarodno prihvaćenih standarda i najbolje prakse EU, termin „unutarnja finansijska kontrola u javnom sektoru“ (PIFC – *Public Internal Financial Control*) podrazumijeva cjelokupni, objedinjeni sustav koji uspostavljaju vlade entiteta i Vijeće ministara Bosne i Hercegovine radi kontroliranja, revizije i izvješćivanja o korištenju proračunskih sredstava i sredstava EU. Cilj ovog sustava je da osigura usklađenost zakonodavstva i transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno upravljanje javnim sredstvima (državnim fondovima i fondovima Europske unije), kao i da osigura njihovu kontrolu.

Unutarnja finansijska kontrola u javnom sektoru obuhvata sve mjere za kontrolu državnih prihoda, rashoda, imovine i obveza. Ona obuhvata također i sve sustave unutarnje kontrole i sve procedure u javnim institucijama, te pomaže u stvaranju sigurnosti da se javna sredstva namjenski troše i da se njima postiže vrijednost uloženog.

Unutarnja revizija, sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH, kao i sukladno definiciji iz usvojenih standarda unutarnje revizije, predstavlja neovisno, objektivno uvjeravanje i konsultantsku aktivnost kreiranu s ciljem da se doda vrijednost i unaprijedi poslovanje organizacije. Ona pomaže organizaciji da ostvari svoje ciljeve osiguravajući sustavan, discipliniran pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja.

Zakon o unutarnjoj reviziji institucija BiH, u članku 25, propisuje obvezu Središnjoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine (SHJ) da pripremi godišnje konsolidirano

izvješće unutarnje revizije. SHJ je ovlaštena da na temelju godišnjih izvješća primljenih od rukovoditelja jedinica unutarnje revizije pripremi godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije.

Nakon odobrenja ministra financija i trezora Bosne i Hercegovine izvješće se, radi upoznavanja s problematikom unutarnje revizije, dostavlja Vijeću ministara Bosne i Hercegovine.

Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije daje sažete informacije o broju obavljenih unutarnjih revizija, danim preporukama, te o statusu implementacije preporuka sadržanih u izvješćima o unutarnjoj reviziji, a na temelju izvješća koje su jedinice za unutarnju reviziju dostavile SHJ.

Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije u institucijama BiH sačinjeno je u formatu koji je pripremila SHJ.

SHJ je za potrebe unutarnje revizije u institucijama BiH sačinila i objavila metodološke dokumente, koji su neophodni za kvalitetan rad i razvoj funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH. Ovi dokumenti uvažavaju okvirne dokumente usvojene na Koordinacijskom odboru središnjih jedinica za harmonizaciju (KO SJH).

3.2. Metodologija rada unutarnje revizije u institucijama BiH

Metodologiju za funkcioniranje unutarnje revizije u institucijama BiH čine:

- Etički kodeks / Kodeks profesionalne etike unutarnjih revizora (*"Službeni glasnik BiH"*, broj 82/11) sadrži načela i pravila kojih su se dužni pridržavati unutarnji revizori kako bi u obavljanju svojih zadataka bili neovisni, objektivni i poštteni. Pored toga, unutarnji revizori moraju se neprestano usavršavati s ciljem unaprjeđenja kvaliteta rada.
- Povelja unutarnje revizije (*"Službeni glasnik BiH"*, broj 30/18) uređuje opći pristup unutarnje revizije, svrhu i cilj, neovisnost, ulogu i djelokrug unutarnje revizije, odgovornost rukovoditelja jedinice za unutarnju reviziju/unutarnjeg revizora, kao i ovlaštenja pristupa dokumentaciji, kadrovima i fizičkoj imovini koja je relevantna za obavljanje revizije, te definira obim aktivnosti unutarnje revizije, izvješćivanje i postupke u slučaju identificiranja indikatora prevare.
- Priručnik za unutarnju reviziju (*"Službeni glasnik BiH"*, broj 82/11) definira metodologiju rada i obavljanja unutarnje revizije u institucijama/proračunskim korisnicima koji se financiraju iz proračunskih sredstava institucija BiH, a sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH. Priručnik pomaže u usvajanju stručne terminologije, razumijevanju i prihvatanju revizijskih tehnika koje će u svom radu primjenjivati unutarnji revizori u institucijama BiH. Priručnik je prilagođen praksi javnog sektora. Priručnik je urađen sukladno Međunarodnim standardima unutarnje revizije i sukladno stečenim iskustvima u okviru Projekta PIFC.
- Priručnik za reviziju učinka za unutarnje revizore u institucijama BiH (Odluka o donošenju Priručnika objavljena u *"Službenom glasniku BiH"*, broj 81/19) pruža smjernice i objašnjenja kojim se olakšava razumijevanje principa i pravila revizijskih procedura koje se primjenjuju u procesu revizije učinka. Priručnik je izrađen sukladno Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija, metodologijom rada za unutarnje revizore u institucijama BiH, te primjerima dobre prakse zemalja Europske unije i stečenim iskustvom unutarnjih revizora u toku rada⁷.

⁷ Priručnik je SHJ izradila u suradnji s ekspertima Nacionalne akademije za ekonomiju i finansije Ministarstva finansija Kraljevine Nizozemske i unutarnjim revizorima iz institucija BiH, članovima radnih grupa.

- Standarde unutarnje revizije u institucijama BiH SHJ je objavila Odlukom o usvajanju standarda unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 93/17). Ovom odlukom je definirano, sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH, da se unutarnja revizija u institucijama Bosne i Hercegovine provodi sukladno Međunarodnim standardima za profesionalnu praksu unutarnje revizije objavljenim od strane *The Institute of Internal Auditors*, a čiju primjenu je odobrio Koordinacijski odbor SJH, svojom Odlukom broj: KO-12/17 od 06.12.2017. godine. Standardi predstavljaju skup na principima zasnovanih zahtjeva za profesionalno vršenje unutarnje revizije i procjenu efektivnosti učinka unutarnje revizije, kojih su obavezni pridržavati se unutarnji revizori u institucijama BiH, kako je to definirano Zakonom o unutarnjoj reviziji.

Pored objavljenih Standarda unutarnje revizije, unutarnji revizori u svom radu koriste i druge propise (pravilnike, procedure, smjernice i sl.), ali i druge standarde i smjernice koji su primjenjivi za rad unutarnjih revizora, kao što su INTOSAI standardi (ISSAI) i smjernice (INTOSAI GOV), a koje je Koordinacijski odbor vrhovnih revizijskih institucija objavio kroz Odluku o preuzimanju okvira međunarodnih standarda vrhovnih revizijskih institucija – ISSAI okvira u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 38/11).

Pored ovih dokumenata, objavljeni su i sljedeći dokumenti značajni za vršenje funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH:

- Zakon o unutarnjoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine i Zakon o izmjenama Zakona o unutarnjoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine, objavljeni u "Službenom glasniku BiH", br. 27/08 i 32/12,
- Odluka o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, objavljena u "Službenom glasniku BiH", br. 49/12, 69/17 i 59/19,
- Pravilnik o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama Bosne i Hercegovine, objavljen u "Službenom glasniku BiH", br. 81/12 i 99/14,
- Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, objavljen u "Službenom glasniku BiH", br. 73/12 i 32/18,
- Program obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH, objavljen u "Službenom glasniku BiH", br. 7/15 i 89/18,
- Odluka o načinu bodovanja, evidentiranja i izvješćivanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH, objavljena u "Službenom glasniku BiH", br. 92/15, 56/17 i 65/19 i
- Naputak o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH, objavljeno u "Službenom glasniku BiH", broj 97/15.

Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH, Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH i Pravilnikom o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH, definirane su institucije koje trebaju uspostaviti jedinice unutarnje revizije, kao i način i rokovi za uspostavljanje funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH. Predmetnom odlukom predviđeno je uspostavljanje ukupno 19 jedinica unutarnje revizije, koje bi vršile funkciju unutarnje revizije u ukupno 77 institucija BiH.

Zaključno s 31.12.2019. godine ukupno 17 institucija, od predviđenih 19, ispunile su svoju obvezu dostavivši prijedlog pravilnika o unutarnjoj organizaciji, u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju, SHJ na suglasnost. U narednom razdoblju očekuje se da i Sud Bosne i Hercegovine i Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi Bosne i Hercegovine – BHANSA usklade svoj pravilnik i kadrovski popune

jedinicu unutarnje revizije kako bi se ispunili neophodni preduvjeti za uspostavu i funkcioniranje unutarnje revizije sukladno relevantnim propisima.

Podsjećamo da je uvođenje sustava unutarnje revizije obveza Bosne i Hercegovine, koja je utvrđena Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne, i Bosne i Hercegovine, s druge strane ("Službeni glasnik BiH", broj 10/08).

Vijeće ministara BiH je, na svojoj 173. sjednici, koja je održana 10.06.2019. godine, prilikom upoznavanja s Godišnjim konsolidiranim izvješćem unutarnje revizije za 2018. godinu, donijelo zaključke kojima je zadužilo Ministarstvo financija i trezora BiH da, u ime Vijeća ministara BiH, zaduži institucije Bosne i Hercegovine u okviru kojih je propisana obveza uspostavljanja jedinica unutarnje revizije da, zajedno sa Ministarstvom financija i trezora BiH, osiguraju sredstva i provedu procedure zapošljavanja unutarnjih revizora u 2019. godini, te da, u okviru svojih nadležnosti, onemogućiti nenamjensko trošenje proračunskih sredstava odobrenih za uspostavljanje i funkcioniranje unutarnje revizije. Rukovoditelji jedinica unutarnje revizije i unutarnji revizori zaduženi su da se u potpunosti pridržavaju metodologije i uputstava SHJ i da o tome pravovremeno izvješćuju SHJ. SHJ je zadužena da kroz realizaciju projekta "Unaprjeđenje javne unutarnje financijske kontrole u Bosni i Hercegovini" osigura aplikativna softverska rješenja koja omogućavaju planiranje, vršenje i izvješćivanje o procesima unutarnje revizije zasnovana na najboljim praksama revizije, kako bi se stvorili uvjeti za uvođenje i unaprjeđenje sveobuhvatne kontrole kvaliteta funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH. Zaključci Vijeća ministara BiH i njihova realizacija obrađeni su u posebnom dijelu ovog izvješća (dio 6).

4. Konsolidirano izvješće o unutarnjoj reviziji po godišnjim izvješćima JUR za 2019. godinu

SHJ je na temelju godišnjih izvješća jedinica unutarnje revizije pripremila Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije. Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije daje informacije o aktivnostima SHJ, zakonodavnom okviru unutarnje revizije u institucijama BiH, jedinicama unutarnje revizije u institucijama BiH s pregledom institucija iz njihove nadležnosti, izvješćima unutarnje revizije, o planovima jedinica unutarnje revizije, revidiranim oblastima, danim preporukama unutarnje revizije, stepenu realizacije preporuka, te poštivanju standarda i metodologije rada od strane jedinica unutarnje revizije. Također, u Izvješću je dan i pregled uspostavljanja i razvoja sustava unutarnje revizije, kao i informacije o Strategiji razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2016-2018 i Operativnom godišnjem akcijskom planu za razvoj i unaprjeđenje sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za 2019. godinu, te poduzetim aktivnostima na realizaciji Zaključaka Vijeća ministara BiH od strane jedinica unutarnje revizije i institucija BiH.

Unutarnja revizija predstavlja neovisno, objektivno uvjeravanje i konsultantsku aktivnost kreiranu s ciljem da se doda vrijednost i unaprijedi poslovanje organizacije. Ona pomaže organizaciji da ostvari svoje ciljeve osiguravajući sistematičan, discipliniran pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja.

4.1. Jedinice unutarnje revizije institucija BiH – pregled uspostavljanja

Unutarnja revizija u institucijama BiH je, zaključno s 31.12.2019. godine, funkcionalno i kadrovski uspostavljena ili u postupku uspostavljanja, sukladu važećim propisima, u 18 od 19 institucija BiH koje su predviđene da uspostave unutarnju reviziju.

U narednom tabličnom pregledu ove institucije su svrstane u četiri grupe, ovisno od razine funkcionalne i kadrovske uspostavljenosti unutarnje revizije na način kako je to definirano Zakonom o unutarnjoj reviziji u institucijama BiH, Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH i Pravilnikom o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH.

Tablica 1.

I)	Institucije u kojima je JUR funkcionalno i kadrovski u potpunosti uspostavljena sukladno propisima iz oblasti unutarnje revizije	
1.	Parlamentarna skupština BiH	
2.	Ministarstvo financija i trezora BiH	
3.	Ministarstvo obrane BiH	
4.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH	
5.	Granična policija BiH	
6.	Državna agencija za istrage i zaštitu	
7.	Obavještajno-sigurnosna agencija BiH	
8.	Uprava za neizravno oporezivanje BiH	
9.	Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH – IDDEEA	
II)	Institucije u kojima je JUR uspostavljena sukladno propisima iz oblasti UR, ali nije kadrovski u potpunosti popunjena	
10.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	<u>Obrazloženje:</u> Nije kadrovski popunjena JUR sukladno predviđenom broju izvršitelja (popunjena 1 od predviđene 2 pozicije)
11.	Ministarstvo pravde BiH	<u>Obrazloženje:</u> Nije kadrovski popunjena JUR sukladno predviđenom broju izvršitelja (popunjene 2 od predviđene 3 pozicije)
12.	Ministarstvo civilnih poslova BiH	<u>Obrazloženje:</u> Nije kadrovski popunjena JUR sukladno predviđenom broju izvršitelja (popunjene 2 od predviđene 3 pozicije)
13.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	<u>Obrazloženje:</u> Nije kadrovski popunjena JUR sukladno predviđenom broju izvršitelja (popunjene 2 od predviđene 3 pozicije)
14.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	<u>Obrazloženje:</u> Nije kadrovski popunjena JUR ⁸ . Konkursna procedura za popunjavanje pozicije rukovoditelja JUR ⁹ pokrenuta u veljaču 2019. ali ista nije okončana ¹⁰ .
15.	Služba za zajedničke poslove institucija BiH	<u>Obrazloženje:</u> Nije kadrovski popunjena JUR sukladno predviđenom broju izvršitelja (popunjena pozicija unutarnjeg revizora, ali ne i rukovoditelja JUR)
III)	Institucije u kojima unutarnja revizija nije uspostavljena sukladno relevantnim propisima	
16.	Ministarstvo sigurnosti BiH	<u>Obrazloženje:</u> Popunjena pozicija unutarnjeg revizora ¹¹ prema važećem Pravilniku o un. org, koji nije usklađen s propisima iz oblasti UR.U tijeku su izmjene Pravilnika.
17.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH	<u>Obrazloženje:</u> Popunjena pozicija unutarnjeg revizora prema važećem Pravilniku o un. org, koji nije usklađen s

⁸ Vijeće ministara BiH usvojilo je, na 156. sjednici održanoj 05.11.2018. g, novi Pravilnik MVP BiH koji je usklađen s propisima iz oblasti UR i koji je u primjeni u MVP-u od 08.11.2018. godine.

⁹ Odlukom ministra vanjskih poslova BiH imenovan (od 01.02.2019) v.d. rukovoditelj JUR do popune ovog radnog mjesta.

¹⁰ Do perioda izrade Godišnjeg izvješća JUR MVP BiH (14.02.2020).

¹¹ U studenm 2018. godine popunjena pozicija unutarnjeg revizora u Ministarstvu sigurnosti BiH, sukladno Pravilniku o un. org. MSB BiH koji nije usklađen s propisima iz oblasti unutarnje revizije.

		propisima iz oblasti UR. U tijeku su izmjene Pravilnika ¹² .
18.	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA	<u>Obrazloženje:</u> Popunjena pozicija unutarnjeg revizora prema važećem Pravilniku o un. org, koji nije usklađen s propisima iz oblasti UR.
IV) Institucije u kojima nije uspostavljena jedinica unutarnje revizije		
19.	Sud Bosne i Hercegovine	Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije ("Službeni glasnik BiH", broj 59/19) Sud BiH je obavezan uspostaviti JUR. ¹³

Iz prethodne tablice vidimo da je zaključno s 31.12.2019. godine unutarnja revizija u potpunosti uspostavljena, sukladno važećim propisima, u devet institucija i to: Parlamentarnoj skupštini BiH, Ministarstvu financija i trezora BiH, Ministarstvu obrane BiH, Ministarstvu komunikacija i prometa BiH, Graničnoj policiji BiH, Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH, Upravi za neizravno oporezivanje BiH i Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka.

Šest institucija uspostavile su jedinicu unutarnje revizije sukladno važećim propisima, ali nisu kadrovski u potpunosti popunile jedinice osobljem unutarnje revizije, a to su: Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglica BiH, Ministarstvo pravde BiH, Ministarstvo civilnih poslova BiH, Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Ministarstvo vanjskih poslova BiH¹⁴ i Služba za zajedničke poslove institucija BiH. Napominjemo da je Služba za zajedničke poslove institucija BiH jedina od institucija koje su u prethodnom razdoblju uspostavile jedinicu unutarnje revizije sukladno važećim propisima, a koja nema rukovoditelja jedinice unutarnje revizije, što onemogućava dosljedno poštivanje Zakona o unutarnjoj reviziji i Standarda unutarnje revizije u tijeku vršenja funkcije unutarnje revizije u ovoj jedinici.

Iz prethodne tablice uočava se, također, da su tri institucije uspostavile unutarnju reviziju na temelju važećeg pravilnika o unutarnjoj organizaciji koji nije usklađen s propisima iz oblasti unutarnje revizije, a to su: Ministarstvo sigurnosti BiH, Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH i Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA. Ministarstvo sigurnosti BiH je u fazi usvajanja pravilnika o unutarnjoj organizaciji, koji je u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju usklađen s relevantnim propisima, a Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH je u fazi pribavljanja potrebnih mišljenja za izmjenu pravilnika.

SHJ vodi Registar Jedinica unutarnje revizije i Registar rukovoditelja jedinica unutarnje revizije i unutarnjih revizora. Na temelju podataka evidentiranih u navedenim registrima, na poslovima unutarnje revizije u 18 jedinica unutarnje revizije institucija BiH, koliko ih je uspostavljeno na dan 31.12.2019. godine, zaposleno je ukupno 36 unutarnjih revizora.

Potrebno je naglasiti da, od ukupno uspostavljenog broja jedinica unutarnje revizije (18), njih svega devet je u potpunosti i uspostavljeno i kadrovski popunjeno sukladno relevantnim propisima, što u procentima iznosi 50% od ukupnog broja uspostavljenih jedinica.

U izvještajnom razdoblju nije bilo promjene u broju uspostavljenih jedinica unutarnje revizije, dok je došlo do manjeg povećanja broja unutarnjih revizora i to za jednog unutarnjeg revizora. Prema podacima iz registara koje vodi SHJ, broj unutarnjih revizora je s 35 povećan na 36 unutarnjih revizora u 18 jedinica unutarnje revizije, koliko ih ima zaposleno u institucijama BiH na dan 31.12.2019. godine.

¹² Prijedlog pravilnika o un.org. DKPT BiH, koji je u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju usklađen s propisima iz oblasti UR, u fazi je pribavljanja mišljenja neophodnih za dostavljanje Vijeću ministara BiH na usvajanje.

¹³ Sud BiH je obavijestio SHJ, akt od 13.02.2020, da će izmjenama Pravilnika o unutarnjoj organizaciji Suda BiH biti formirana JUR u ovoj instituciji i da su u proračunu Suda za 2020. godinu planirana sredstva za zapošljavanje osoblja u JUR.

¹⁴ U veljači 2019. pokrenuta procedura za popunu pozicije rukovoditelja JUR, ali ista nije okončana do izrade GI UR MVP (veljača 2020). Odlukom ministra vanjskih poslova BiH imenovan v.d. rukovoditelj JUR od 01.02.2019. godine do popune ovog radnog mjesta.

4.2. Nadležnost jedinica za unutarnju reviziju

Nadležnost svake od 19 jedinica unutarnje revizije institucija BiH, koliko ukupno treba biti uspostavljeno u institucijama BiH, definirana je Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH.

Od 18 uspostavljenih jedinica unutarnje revizije institucija BiH, a koje su navedene u Tablici 1, deset jedinica unutarnje revizije vrši funkciju unutarnje revizije samo u jednoj, matičnoj instituciji. To su jedinice unutarnje revizije u: Ministarstvu obrane BiH, Ministarstvu vanjskih poslova BiH, Upravi za neizravno oporezivanje BiH, Graničnoj policiji BiH, Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH, Agenciji za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH, Direkciji za koordinaciju policijskih tijela BiH, Službi za zajedničke poslove institucija BiH i Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH.

Preostalih osam jedinica unutarnje revizije funkciju unutarnje revizije vrše za više institucija sukladno Odluci o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH.

Sukladno tomu, *Jedinica unutarnje revizije Parlamentarne skupštine BiH* nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u Parlamentarnoj skupštini BiH, Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, Agenciji za zaštitu osobnih podataka u BiH, Uredu za razmatranje žalbi po javnim nabavama, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, Instituciji ombudsmana za ljudska prava BiH i Službenom listu BiH.

Jedinica unutarnje revizije Parlamentarne skupštine BiH potpisala je Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije sa svim institucijama za koje je nadležna vršiti funkciju unutarnje revizije.

U izvještajnom razdoblju ova jedinica je, sukladno usvojenim planovima, vršila reviziju u Parlamentarnoj skupštini BiH, Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, Agenciji za zaštitu osobnih podataka u BiH, Uredu za razmatranje žalbi po javnim nabavama, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH i Instituciji ombudsmana za ljudska prava. Podatci o obavljenim revizijama prikazani su u tablicama br. 2, 3 i 4.

Središnja jedinica za unutarnju reviziju Ministarstva financija i trezora BiH vrši funkciju unutarnje revizije u: Ministarstvu financija i trezora BiH, Predsjedništvu BiH, Agenciji za državnu službu BiH, Agenciji za javne nabave BiH, Agenciji za osiguranje u BiH, Agenciji za statistiku BiH, Arhivu BiH, Generalnom tajništvu Vijeća ministara BiH, Direkciji za europske integracije, Direkciji za ekonomsko planiranje BiH, Uredu koordinatora za reformu javne uprave, Memorijalnom centru Srebrenica – Potočari, Odboru državne službe za žalbe, Uredu za zakonodavstvo Vijeća ministara BiH i Središnjoj harmonizacijskoj jedinici MFT BiH.

Do sada su sve od navedenih institucija, osim Predsjedništva BiH, potpisale Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije sa Središnjom jedinicom za unutarnju reviziju MFT BiH.

U izvještajnom razdoblju ova jedinica unutarnje revizije vršila je, sukladno usvojenim strateškim i godišnjim planovima rada, unutarnju reviziju u svim institucijama za koje je nadležna pružati usluge unutarnje revizije i s kojima ima potpisan Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije i Povelju unutarnje revizije. Detalji o obavljenim unutarnjim revizijama prikazani su u tabličnim pregledima (tablice br. 2, 3. i 4).

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva komunikacija i prometa BiH nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u: Ministarstvu komunikacija i prometa BiH, Agenciji za poštanski promet BiH, Direkciji

za civilno zrakoplovstvo BiH, Regulatornoj agenciji za komunikacije i Regulatornom odboru željeznica BiH.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva komunikacija i prometa BiH potpisala je Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije sa svim institucijama iz svoje nadležnosti.

U izvještajnom razdoblju ova jedinica obavljala je unutarnju reviziju u sljedećim institucijama iz svoje nadležnosti: Ministarstvu komunikacija i prometa BiH, Agenciji za poštanski promet BiH, Direkciji za civilno zrakoplovstvo BiH i Regulatornoj agenciji za komunikacije BiH.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u: Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH, Institutu za nestale osobe BiH i Fondu za povratak BiH. Jedinica unutarnje revizije pri Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH potpisala je Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije sa svim institucijama iz svoje nadležnosti.

U izvještajnom razdoblju ova jedinica obavljala je unutarnju reviziju, sukladno usvojenim strateškim i godišnjim planovima rada, u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH, Institutu za nestale osobe BiH i Fondu za povratak BiH, što je detaljno prikazano u tablicama br. 2, 3 i 4.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva pravde BiH nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u: Ministarstvu pravde BiH, Pravobraniteljstvu BiH, Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH i Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH.

Ova jedinica unutarnje revizije potpisala je Povelju unutarnje revizije u matičnoj instituciji, Ministarstvu pravde BiH, dok je s Pravobraniteljstvom BiH i Visokim sudbenim i tužiteljskim vijećem BiH potpisala Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije i Povelju unutarnje revizije. Planirano je da se nakon izbora i imenovanja upravnika Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH i s ovom institucijom potpišu navedeni dokumenti, kako bi se stvorili uvjeti za vršenje unutarnje revizije¹⁵.

U izvještajnom razdoblju ova jedinica je obavljala unutarnju reviziju, sukladno odobrenim strateškim i godišnjim planovima, u Pravobraniteljstvu BiH i Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH, što je detaljno prikazano u tablicama br. 2, 3. i 4.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva civilnih poslova BiH nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u: Ministarstvu civilnih poslova BiH, Agenciji za antidoping kontrolu BiH, Agenciji za lijekove i medicinska sredstva BiH, Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje u BiH, Agenciji za rad i zapošljavanje u BiH, Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta u BiH, Državnoj regulatornoj agenciji za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH, Povjerenstvu za očuvanje nacionalnih spomenika BiH, Centru za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja u BiH i Centru za uklanjanje mina u BiH - BHMACH.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva civilnih poslova BiH potpisala je Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije sa svim institucijama za koje je nadležna pružati usluge unutarnje revizije.

Za izvještajno razdoblje (2019. godinu) SHJ ne raspolaže podatkom da li je ova jedinica vršila reviziju i, ako jeste, u kojim institucijama jer nije dostavljeno Godišnje izvješće jedinice unutarnje revizije Ministarstva civilnih poslova BiH za 2019. godinu¹⁶.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u: Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Agenciji za

¹⁵ Imenovan v.d. upravnika Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH

¹⁶ CHJ MFT BiH je obavijestila (akt od 11.12.2019) sve jedinice unutarnje revizije u institucijama BiH o zakonskoj obvezi sačinjavanja i dostavljanja Godišnjeg izvješća IR. Kako JUR MCP BiH nije dostavila Izvješće u predviđenom roku, SHJ je uputila urgenciju ovoj jedinici za dostavljanje Izvješća (akt od 28.02.2020). Međutim, kako ni nakon upućene urgencije nije dostavljeno izvješće, SHJ je uputila dopis/urgenciju ministrici civilnih poslova BiH (akt od 10.03.2020).

sigurnost hrane BiH, Agenciji za nadzor nad tržištem BiH, Agenciji za promociju stranih ulaganja u BiH, Institutu za akreditiranje BiH, Institutu za intelektualno vlasništvo BiH, Institutu za metrologiju BiH, Institutu za standardizaciju BiH, Instituciji ombudsmana za zaštitu potrošača BiH, Uredu za veterinarstvo BiH, Uredu za harmonizaciju i koordinaciju sustava plaćanja u poljoprivredi i ruralnom razvoju, Komisiji za koncesije BiH, Konkurencijskom vijeću BiH, Upravi BiH za zaštitu zdravlja bilja, Vijeću za državnu pomoć BiH i Državnoj regulatornoj komisiji za električnu energiju.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH potpisala je Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije sa svim institucijama za koje je nadležna pružati usluge unutarnje revizije.

U izvještajnom razdoblju ova jedinica vršila je reviziju, sukladno usvojenim strateškim i godišnjim planovima Jedinice, u Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH i Agenciji za sigurnost hrane BiH, što je detaljno prikazano u tablicama br. 2, 3 i 4.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva sigurnosti BiH nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u: Ministarstvu sigurnosti BiH, Agenciji za policijsku potporu, Agenciji za forenzička ispitivanja i vještačenja, Agenciji za školovanje i stručno osposobljavanje kadrova i Službi za poslove sa strancima BiH.

Unutarnja revizija Ministarstva sigurnosti BiH uspostavljena je u studenom 2018. godine i u tijeku izvještajnog razdoblja pripremila je, na temelju izvršene procjene rizika, Strateški plan rada unutarnje revizije u Ministarstvu sigurnosti BiH za razdoblje 2019-2021 i pripadajući Godišnji plan.

Svaka od 18 jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH, koliko ih je ukupno uspostavljeno, imala je obvezu, sukladno čl. 15. i 19. Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH, dostaviti godišnje izvješće koje je temelje za izradu Godišnjeg konsolidiranog izvješća unutarnje revizije u institucijama BiH.

Godišnje izvješće unutarnje revizije za 2019. godinu dostavile su sve jedinice unutarnje revizije u institucijama BiH, osim Jedinice unutarnje revizije Ministarstva civilnih poslova BiH¹⁷. Na temelju podataka dostavljenih u godišnjim izvješćima jedinica unutarnje revizije, 17¹⁸ jedinica unutarnje revizije je u izvještajnom razdoblju vršilo unutarnju reviziju u 37 institucija BiH. Detalji o izvršenim revizijama u ovih 37 institucija dani su u tablicama br. 2, 3 i 4.

4.3. Izvješća jedinica unutarnje revizije institucija BiH

Sve jedinice unutarnje revizije¹⁹, osim Jedinice unutarnje revizije Ministarstva vanjskih poslova BiH²⁰ i Jedinice unutarnje revizije Agencije za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH²¹, su sukladno zakonskim obvezama, sačinile strateške (trogodišnje) planove unutarnje revizije, u skladu s procjenom rizika, i na temelju njih odgovarajuće godišnje planove. Planove jedinica unutarnje revizije odobrili su rukovoditelji institucija u svim institucijama u kojima su jedinice, sukladno raspoloživim resursima, planirale vršiti reviziju u izvještajnom razdoblju, osim u Ministarstvu pravde BiH²².

¹⁷ JUR MCP BiH nije dostavila Izvješće ni u predviđenom roku (akt SHJ od 11.12.2019), niti naknadno (urgencija SHJ za dostavljanje Godišnjeg izvješća, akt od 28.02.2020).

¹⁸ Nije uključena JUR MCP BiH jer nije dostavila svoje Godišnje izvješće, te stoga ne raspoložemo podatkom da li je vršena revizija i, ako jeste, u kojim institucijama.

¹⁹ Ne raspoložemo podatkom za JUR MCP BiH jer ova jedinica nije dostavila Godišnje izvješće za 2019. godinu s pripadajućim priložima SHJ.

²⁰ Nije vršila funkciju unutarnje revizije u 2019. godini.

²¹ Strateški i Godišnji plan za 2019. godinu nisu sačinjeni usljed premalo vremena za izradu procjene rizika i utvrđivanja prioriteta područja revidiranja. Pozicija rukovoditelja JUR popunjena u lipnju 2019. godine.

²² Strateški plan za razdoblje 2019-2021 i Godišnji plan za 2019. godinu JUR u Ministarstvu pravde BiH nije potpisan od strane ministra.

Za izvještajno razdoblje su sve jedinice unutarnje revizije koje vrše funkciju unutarnje revizije u više institucija, izuzev Jedinice unutarnje revizije Ministarstva financija i trezora BiH, sačinile i konsolidirane strateške i godišnje planove rada jedinica koji omogućuju adekvatno planiranje revizijskih angažmana, kao i praćenje provođenja planiranih aktivnosti u institucijama iz nadležnosti ovih jedinica. Jedinice unutarnje revizije su pripremile i donijele odgovarajuće povelje unutarnje revizije.

U svojim godišnjim izvješćima jedinice unutarnje revizije navele su da su se unutarnji revizori u svom radu pridržavali odredaba Etičkog kodeksa unutarnjih revizora, Povelje unutarnje revizije, Priručnika za unutarnju reviziju i Standarda unutarnje revizije u institucijama BiH, kao i drugih propisa kojima se uređuje oblast unutarnje revizije u institucijama BiH. Također, u svojim godišnjim izvješćima jedinice unutarnje revizije navele su i da su izvješća unutarnje revizije rađena sukladno metodologiji definiranoj u Priručniku za unutarnju reviziju i drugim propisima objavljenim i odobrenim od strane SHJ.

U narednoj tablici dan je pregled jedinica unutarnje revizije i institucija u kojima je u izvještajnom razdoblju vršena unutarnja revizija, zajedno s podacima o potpisanim Poveljama unutarnje revizije²³ i planovima unutarnje revizije, kao i planiranim i realiziranim unutarnjim revizijama.

Tablica 2.

R. br.	JUR / institucije koje su bile predmet revidiranja u izvještajnom razdoblju	Potpisana Povelja UR	Donesen Strateški plan UR	Donesen Godišnji plan UR (GP UR)	Planiran broj redovnih ²⁴ i naknadnih ²⁵ revizija u GP UR	Realiziran broj redovnih i naknadnih revizija iz GP	Realiziran broj redovnih UR	Realiziran broj naknadnih UR	Realiziran broj <i>ad hoc</i> ²⁶ UR	% izvršenja redovnih i naknadnih revizija iz GP UR (Kolona (7) / (6))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1.	JUR Parlamentarne skupštine BiH	Podaci navedeni 1.1-1.6.			9	9	4	5	1	100%
1.1.	Parlamentarna skupština BiH	DA	DA	DA	2	2	1	1	1	100%
1.2.	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije	DA	DA	DA	1	1	-	1	-	100%
1.3.	Agencija za zaštitu osobnih podataka BiH	DA	DA	DA	2	2	1	1	-	100%
1.4.	Ured za razmatranje žalbi po javnim nabavama u BiH	DA	DA	DA	2	2	1	1	-	100%

²³ Podaci o svim institucijama koje su potpisale Povelju UR, kao i institucija koje je nisu potpisale, navedeni su u točki 4.2. Izvješća, a u Tablici 2. navedeni podaci samo za institucije u kojima je vršena revizija u 2019. godini.

²⁴ Pod redovnim unutarnjim revizijama podrazumijeva se pružanje usluga uvjeravanja, što uključuje objektivni pregled i ocjenu dokaza od strane unutarnjeg revizora radi osiguranja mišljenja ili zaključaka o predmetu revizije, a koje su planirane strateškim i godišnjim planovima UR odobrenim od rukovoditelja institucije.

²⁵ Naknadne revizije se provode, sukladno relevantnim propisima i odobrenim planovima UR, u određenom razdoblju nakon izvršene redovne revizije radi utvrđivanja jesu li realizirane preporuke dane u izvješćima UR.

²⁶ Revizije pokrenute na zahtjev rukovoditelja institucija.

Tablica 2.

R. br.	JUR / institucije koje su bile predmet revidiranja u izvještajnom razdoblju	Potpisana Povelja UR	Donesen Strateški plan UR	Donesen Godišnji plan UR (GP UR)	Planiran broj redovnih ²⁴ i naknadnih ²⁵ revizija u GP UR	Realiziran broj redovnih i naknadnih revizija iz GP	Realiziran broj redovnih UR	Realiziran broj naknadnih UR	Realiziran broj <i>ad hoc</i> ²⁶ UR	% izvršenja redovnih i naknadnih revizija iz GP UR (Kolona (7) / (6))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1.5.	Središnje izborno povjerenstvo BiH	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
1.6.	Institucija ombudsmana za ljudska prava	DA	DA	DA	1	1	-	1	-	100%
2.	Središnja jedinica za unutarnju reviziju MFT BiH-(SJUR)	Podaci navedeni 2.1-2.14.			11²⁷	10²⁸	1²⁹	9³⁰	-	91%
2.1.	Ministarstvo financija i trezora BiH	DA	DA	DA	5	4*	-*	4	-	*
2.2.	Agencija za državnu službu BiH	DA	DA	DA	2	1*	1*	-	-	*
2.3.	Agencija za statistiku BiH	DA	DA	DA	3	2*	1*	1	-	*
2.4.	Ured za zakonodavstvo Vijeća ministara BiH	DA	DA	DA	2	1*	1*	-	-	*
2.5.	Ured koordinatora za reformu javne uprave	DA	DA	DA	2	1*	1*	-	-	*
2.6.	Agencija za javne nabave BiH	DA	DA	DA	2	1*	-*	1	-	*
2.7.	Agencija za osiguranje u BiH	DA	DA	DA	2	1*	-*	1	-	*
2.8.	Arhiv BiH	DA	DA	DA	2	1*	-*	1	-	*
2.9.	Generalno tajništvo Vijeća ministara BiH	DA	DA	DA	1	-*	-*	-	-	*
2.10.	Direkcija za europske integracije	DA	DA	DA	1	-*	-*	-	-	*
2.11.	Direkcija za ekonomsko planiranje BiH	DA	DA	DA	1	-*	-*	-	-	*
2.12.	Memorijalni centar Srebrenica - Potočari	DA	DA	DA	1	-*	-*	-	-	*
2.13.	Odbor državne službe za žalbe	DA	DA	DA	1	-*	-*	-	-	*

²⁷ JUR planirala je u 2019. godini provesti redovnu unutarnju reviziju dva procesa/sustava od kojih se jedan provodi u 4 institucije, a drugi u svih 14 institucija iz nadležnosti ove JUR. Pored ovih, planirano je provođenje i 9 naknadnih revizija.

²⁸ JUR je provela 9 naknadnih revizija i jednu redovnu unutarnju reviziju istog procesa u 4 institucije. Druga unutarnja revizija koju je JUR provodila istodobno u svih 14 institucija iz svoje nadležnosti nije okončana zbog nemogućnosti dostavljanja jednog revizijskog izvješća za više korisnika (rukovoditelja institucija).

²⁹ Provedena 1 redovna revizija istog procesa/sustava u 4 institucije.

³⁰ U ovaj broj uključena je i naknadna revizija kojom je izvršeno praćenje provođenja preporuka iz revizije istog procesa koja je istodobno provedena u ADS, Agenciji za statistiku, Uredu za zakonodavstvo i PARCO.

Tablica 2.

R. br.	JUR / institucije koje su bile predmet revidiranja u izvještajnom razdoblju	Potpisana Povelja UR	Donesen Strateški plan UR	Donesen Godišnji plan UR (GP UR)	Planiran broj redovnih ²⁴ i naknadnih ²⁵ revizija u GP UR	Realiziran broj redovnih i naknadnih revizija iz GP	Realiziran broj redovnih UR	Realiziran broj naknadnih UR	Realiziran broj <i>ad hoc</i> ²⁶ UR	% izvršenja redovnih i naknadnih revizija iz GP UR (Kolona (7) / (6))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
2.14.	Središnja harmonizacijska jedinica MFT BiH	DA	DA	DA	1	-*	-*	-	-	*
Napomena: JUR MFT BiH počela je reviziju istog procesa u 14 institucija ali ista nije okončana zbog nemogućnosti dostavljanja jednog izvješća za više korisnika (rukovoditelja institucija) – Obilježeno *										
3.	JUR Ministarstva obrane BiH	DA	DA	DA	18	18	9	9	-	100%
4.	JUR Ministarstva komunikacija i prometa	Podaci navedeni 4.1-4.4.			10	10	4	6	-	100%
4.1.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH	DA	DA	DA	3	3	1	2	-	100%
4.2.	Agencija za poštanski promet BiH	DA	DA	DA	2	2	1	1	-	100%
4.3.	Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH	DA	DA	DA	2	2	1	1	-	100%
4.4.	Regulatorna agencija za komunikacije BiH	DA	DA	DA	3	3	1	2	-	100%
5.	JUR Granične policije BiH	DA	DA	DA	6	6	3	3	1	100%
6.	JUR Državne agencije za istrage i zaštitu – SIPA	DA	DA	DA	4	4	1	3	-	100%
7.	JUR Obavještajno-sigurnosne agencije BiH	DA	DA	DA	5	5	3	2	-	100%
8.	JUR Uprave za neizravno oporezivanje BiH	DA	DA	DA	6	6	4	2	1	100%
9.	JUR Agencije za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka	DA	NE ³¹	NE	-	2 ³²	-	2	1	-
10.	JUR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH	Podaci navedeni 10.1-10.3.			6	6	3	3	-	100%
10.1.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	DA	DA	DA	2	2	1	1	-	100%
10.2.	Fond za povratak BiH	DA	DA	DA	2	2	1	1	-	100%
10.3.	Institut za nestale osobe BiH	DA	DA	DA	2	2	1	1	-	100%
11.	JUR Ministarstva pravde BiH	Podaci navedeni 11.1-11.2.			5	5	2	3	-	100%
11.1.	Pravobraniteljstvo BiH	DA	DA	DA	2	2	1	1	-	100%

³¹ Strateški i godišnji plan za 2019. godinu nisu sačinjeni zbog premalo vremena za izradu procjene rizika i utvrđivanje prioriteta područja revidiranja. Pozicija rukovoditelja JUR IDDEEA popunjena u lipnju 2019. godine.

³² Naknadne revizije provedene su sukladno zakonskoj odredbi o obvezi provođenja naknadne revizije po isteku određenog razdoblja i na temelju odobrenog Strateškog plana UR za 2018-2020.

Tablica 2.

R. br.	JUR / institucije koje su bile predmet revidiranja u izvještajnom razdoblju	Potpisana Povelja UR	Donesen Strateški plan UR	Donesen Godišnji plan UR (GP UR)	Planiran broj redovnih ²⁴ i naknadnih ²⁵ revizija u GP UR	Realiziran broj redovnih i naknadnih revizija iz GP	Realiziran broj redovnih UR	Realiziran broj naknadnih UR	Realiziran broj <i>ad hoc</i> ²⁶ UR	% izvršenja redovnih i naknadnih revizija iz GP UR (Kolona (7) / (6))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
11.2.	Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH	DA	DA	DA	3	3	1	2	-	100%
12.	JUR Ministarstva civilnih poslova BiH	DA ³³	Nije dostupan podatak jer nije dostavljeno Godišnje izvješće JUR MCP BiH							
13.	JUR Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	Podaci navedeni 13.1-13.2.			2	2	2	-	-	100%
13.1.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
13.2.	Agencija za sigurnost hrane BiH	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
14.	JUR Ministarstva vanjskih poslova BiH	DA	NE	NE	-	-	-	-	-	-
15.	JUR Službe za zajedničke poslove institucija BiH	DA	DA	DA	8	8	3	5	1	100%
16.	JUR Ministarstva sigurnosti BiH	DA	DA	DA	- ³⁴	-	-	-	-	-
17.	JUR Direkcije za koordinaciju policijskih tijela	DA	DA	DA	3	3	2	1	-	100%
18.	UR Agencije za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA	DA	DA	DA	3	3	3	-	-	100%
UKUPNO u 2019. godini							44	53	5	-
							Realizirane ukupno 102 revizije			-
UKUPNO u 2018. godini							73	47	5	-
							Realizirano ukupno 125 revizija			-

Iz prethodne tablice uočava se da je u 2019. godini 17³⁵ jedinica unutarnje revizije, koliko ih je ukupno dostavilo godišnje izvješće o radu unutarnje revizije za izvještajno razdoblje, sačinilo ukupno 102 revizijska izvješća. Od ovog broja ukupno 49 izvješća odnosi se na revizije u kojima su revizori dali stručno revizijsko mišljenje o revidiranim područjima (44 redovne revizije i 5 *ad hoc* revizija), dok se

³³ JUR MCP BiH potpisala je Povelju unutarnje revizije sa svim institucijama za koje je nadležna da pruža usluge unutarnje revizije (Podaci raspoloživi iz evidencije SHJ).

³⁴ UR Ministarstva sigurnosti BiH je uspostavljena u studenom 2018. i za 2019. godinu je planirano upoznavanje s procesima i utvrđivanje područja revidiranja, na temelju izvršene procjene rizika.

³⁵ Nije uključena JUR MCP BiH koja nije dostavila Godišnje izvješće unutarnje revizije za 2019. god.

nešto više od polovine revizijskih izvješća (53) odnosi na naknadne preglede kroz koje je praćena primjena preporuka danih u ranijim izvješćima.

U svrhu praćenja učinka i efikasnosti jedinica unutarnje revizije u ovoj tablici navedeni su i podaci o broju ukupno provedenih revizija iz prethodnog godišnjeg konsolidiranog izvješća koji je sačinila SHJ. Uočava se da je u 2018. godini 17³⁶ jedinica unutarnje revizije, koliko ih je ukupno vršilo unutarnju reviziju u izvještajnom razdoblju, sačinilo ukupno 125 revizijskih izvješća, od kojih je ukupno 78 izvješća u kojima je na temelju revizijskih nalaza dano mišljenje o revidiranim područjima (73 redovne revizije i 5 *ad hoc* revizija). Preostalih 47 izvješća odnosi se na naknadne revizije u kojima je utvrđen stupanj realizacije preporuka danih u ranijim izvješćima.

U budućem razdoblju bit će potrebno analizirati razloge koji su doveli do pada broja obavljenih revizija.

Podatci o broju provedenih revizija i danih preporuka pojedinačno za svaku jedinicu unutarnje revizije dani su u tablici 7, dok su podatci o prosječnom broju izvršenih revizija i danih preporuka po jedinici unutarnje revizije i unutarnjem revizoru za prethodne dvije godine dani u obrazloženju tabličnog pregleda br. 7.

SHJ vodi registar Povelja unutarnje revizije u kojem su evidentirane, zaključno s 31.12.2019. godine, ukupno 73 Povelje, što pokazuje da je 18 jedinica unutarnje revizije potpisalo, sukladno relevantnim propisima, sa 73 institucije BiH dokument kojim su rukovoditelji ovih institucija upoznati s načinom rada unutarnje revizije, zadacima i ovlaštenjima unutarnjih revizora.

Podatci po institucijama o broju sačinjenih izvješća unutarnje revizije i danih preporuka, te područjima revidiranja u izvještajnom razdoblju, s podacima o broju unutarnjih revizora u nadležnoj jedinici unutarnje revizije, dani su u sljedećem tabličnom pregledu:

Tablica 3.

R. br.	Naziv institucije – nadležna JUR	Broj osoba – IR u JUR	Broj konačnih izvješća unutarnje revizije	Broj danih preporuka UR	Teme obuhvaćene izvješćima unutarnje revizije
1.1	Parlamentarna skupština BiH – JUR PS BiH	2	3 (1 redovna, 1 naknadna i 1 <i>ad hoc</i> revizija)	21 preporuka	- Upravljanje IT sustavom, - Proces upravljanja popisom stalnih sredstava i - Naknadna revizija
1.2	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije u BiH – JUR PS BiH		1 naknadna revizija	-	- Naknadna revizija
1.3	Agencija za zaštitu oosbnih podataka u BiH – JUR PS BiH		2 (1 redovna i 1 naknadna revizija)	3 preporuke	- Nadgledanje provođenja Zakona o zaštiti osobnih podataka i - Naknadna revizija
1.4	Ured za razmatranje žalbi po javnim nabavama – JUR PS BiH		2 (1 redovna i 1 naknadna revizija)	1 preporuka	- Sravnjenje naplata i povrat potraživanja i - Naknadna revizija

³⁶ Nije uključena JUR Ministarstva sigurnosti BiH jer je uspostavljena u studenom 2018. godine.

R. br.	Naziv institucije – nadležna JUR	Broj osoba IR u JUR	Broj konačnih izvješća unutarnje revizije	Broj danih preporuka UR	Teme obuhvaćene izvješćima unutarnje revizije	
1.5	Središnja izborna komisija BiH – JUR PS BiH		1 redovna revizija	4 preporuke	- Planiranje i izvršenje proračuna	
1.6.	Institucija ombudsmana za ljudska prava – JUR PS BiH		1 naknadna revizije	-	- Naknadna revizija	
2.1.	Ministarstvo financija i trezora BiH – SJUR MFT BiH	4	4 naknadne revizije	-	- Naknadna revizija	
2.2.	Agencija za državnu službu BiH – SJUR MFT BiH		2 (1* redovna i 1 naknadna)	6 Preporuka	- Zajednički okvir za samoprocjenu (* revizija provedena istodobno u 4 institucije)	
2.3.	Agencija za statistiku BiH – CJUR MFT BiH		2 (1* redovna i 2 naknadne revizije)	1 Preporuka	- Zajednički okvir za samoprocjenu (* revizija provedena istovremeno u 4 institucije) - Naknadna revizija	
2.4.	Ured za zakonodavstvo VM BiH – SJUR MFT BiH		2 (1* redovna revizija i 1 naknadna)	3 Preporuke	- Zajednički okvir za samoprocjenu * revizija provedena istodobno u 4 institucije) - Naknadna revizija	
2.5.	Ured koordinatora za reformu javne uprave – SJUR MFT BiH		2 (1* redovna revizija i 1 naknadna)	6 Preporuka	- Zajednički okvir za samoprocjenu (* revizija provedena istodobno u 4 institucije) - Naknadna revizija	
2.6.	Agencija za javne nabave – SJUR MFT BiH		1 naknadna revizija	-	- Naknadna revizija	
2.7.	Agencija za osiguranje u BiH – SJUR MFT BiH		1 naknadna revizija	-	- Naknadna revizija	
2.8.	Arhiv BiH – SJUR MFT BiH		1 naknadna revizija	-	- Naknadna revizija	
U 14 institucija iz nadležnosti SJUR MFT BiH ova jedinica je počela reviziju istog procesa, ali ista nije okončana³⁷			-	-	- Elektroničko blagajničko poslovanje	
3.	Ministarstvo obrane BiH – JUR MO BiH		4	18 ³⁸ (9 redovnih i 9 naknadnih revizija)	41 preporuka	- Izdavanje i otpuštanje narudžbenica, - Realizacija ugovora za računarsku i birotehničku opremu, - Usuglašenost postupka pokretanja javnih nabava s planom javnih nabava,

³⁷ Usljed nemogućnosti dostavljanja za više korisnika (rukovoditelja institucije) jednog izvješća UR.

³⁸ Pored ovih revizija, jedan unutarnji revizor je sudjelovao kao dio revizijskog tima i u pilot reviziji učinka koja je provedena pod nadzorom nizozemskih eksperata, a tijekom koje je testiran Nacrt priručnika za reviziju učinka.

R. br.	Naziv institucije – nadležna JUR	Broj osoba IR u JUR	Broj konačnih izvješća unutarnje revizije	Broj danih preporuka UR	Teme obuhvaćene izvješćima unutarnje revizije
					<ul style="list-style-type: none"> - Usklađenost nomenklaturnog broja mat. sredstava s analitičkim kontima, - Unapređenje profesionalnih vojnih osoba - Plaćanje zatezних kamata po stvorenim obvezama prema dobavljačima, - Poništeni postupci, prigovori i žalbe, - Priprema i praćenje vođenja sudskih sporova - Prijem po raspisanom unutarnjem oglasu i - Naknadne revizije
4.1.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH – JUR MKP BiH	2	3 (1 redovna i 2 naknadne revizije)	8 preporuka	<ul style="list-style-type: none"> - Korištenje službenih vozila i putni troškovi i - Naknadne revizije
4.2.	Agencija za poštanski promet BiH – JUR MKP BiH		2 (1 redovna i 1 naknadna revizija)	5	<ul style="list-style-type: none"> - Korištenje službenih vozila i putni troškovi i - Naknadna revizija
4.3.	Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH – JUR MKP BiH		2 (1 redovna i 1 naknadna revizija)	11	<ul style="list-style-type: none"> - Obračun i isplata plaća i - Naknadna revizija
4.4.	Regulatorna agencija za komunikacije BiH - JUR MKP BiH		3 (1 redovna i 2 naknadne revizije)	6	<ul style="list-style-type: none"> - Korištenje službenih vozila i putni troškovi i - Naknadne revizije
5.	Granična policija BiH – JUR GP BiH	2	7 (3 redovne, 3 naknadne i 1 <i>ad hoc</i> revizija)	15 preporuka	<ul style="list-style-type: none"> - Sigurnost aerodroma, - Prijem policijskih službenika, državnih službenika i zaposlenika, - Upotreba službenih vozila i - Naknadna revizija
6.	Državna agencija za istrage i zaštitu – JUR SIPA BiH	2	4 (1 redovna i 3 naknadne revizije)	27 preporuka	<ul style="list-style-type: none"> - Javne nabave i - Naknadne revizije
7.	Obavještajno-sigurnosna agencija BiH – JUR OSA BiH	2	5 (3 redovne i 2 naknadne)	4 preporuke	<ul style="list-style-type: none"> - FUK, - Uredsko poslovanje, - Naknade troškova zaposlenih i - Naknadne revizije
8.	Uprava za neizravno oporezivanje BiH - JUR UINO BiH	4 ³⁹	7 (4 redovne, 2 naknadne i 1 <i>ad hoc</i> revizija)	64 preporuke	<ul style="list-style-type: none"> - Komunikacija i informiranje poreskih obveznika, - Razvoj sustava FUK-a, - Strateško i operativno planiranje, - Prvostepeni upravni postupak, - Evaluacija srednjoročnog plana rada - Naknadne revizije
9.	Agencija za identifikacijske	2 ⁴⁰	3 (1 <i>ad hoc</i> i 2)	3 preporuke	<ul style="list-style-type: none"> - Transport i distribucija dokumenata i registarskih tablica nadležnim organima i

³⁹ JUR UINO nije bila u punom kapacitetu tijekom 2019. godine. Jedan od unutarnjih revizora je prestao s radom u srpnju 2019. g, zbog prelaska na drugo radno mjesto, te je ova pozicija popunjena u studenom 2019.

⁴⁰ Tokom 2019. JUR IDDEEA nije bila u punom kapacitetu.

R. br.	Naziv institucije – nadležna JUR	Broj osoba IR u JUR	Broj konačnih izvješća unutarnje revizije	Broj danih preporuka UR	Teme obuhvaćene izvješćima unutarnje revizije
	dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH – JUR IDDEEA		naknadne revizije)		- Naknadne revizije
10.1.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH – JUR MLJP BiH	1	2 (1 redovna i 1 naknadna revizija)	2 preporuke	- Regionalni program za stambeno zbrinjavanje i - Naknadna revizija
10.2.	Fond za povratak BiH – JUR MLJP BiH		2 (1 redovna i 1 naknadna revizija)	3 preporuke	- Upotreba službenih vozila i - Naknadna revizija
10.3.	Institut za nestale osobe BiH – JUR MLJP BiH		2 (1 redovna i 1 naknadna revizija)	2 preporuke	- Službena putovanja i - Naknadna revizija
11.1.	Pravobraniteljstvo BiH – JUR MP BiH	2	2 (1 redovna i 1 naknadna revizija)	6 preporuka	- Unutarnja revizija učinka procesa evidentiranja i praćenja naplate potraživanja po osnovu troškova sudskih postupaka i - Naknadna revizija
11.2.	Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH – JUR MP BiH		3 (1 redovna i 2 naknadne revizije)	8 preporuka	- Srednjoročno planiranje i godišnje programiranje i - Naknadne revizije
12.	JUR MCP BiH	2	Podaci nisu dostupni jer JUR MCP BiH nije dostavila Godišnje izvješće unutarnje revizije		
13.1.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH – JUR MVTEO BiH	2	1 redovna revizija	10 preporuka	- Strateško planiranje
13.2.	Agencija za sigurnost hrane BiH – JUR MVTEO BiH		1 redovna revizija	5 preporuka	- Upravljanje ljudskim resursima
14.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH – JUR MVP BiH	1 ⁴¹	-	-	-
15.	Služba za zajedničke poslove institucija BiH – JUR SZP BiH	1	9 (3 redovne, 5 naknadnih i 1 <i>ad hoc</i>)	15 preporuka	- Blagajničko poslovanje, - Funkcioniranje telekomunikacijskog sustava, - Funkcioniranje informacijskog sustava, - Proces samoprocjene i praćenja FUK - Naknadne revizije

⁴¹ U 2019. godini JUR MVP BiH nije vršila unutarnju reviziju. U veljaču 2019. pokrenuta procedura za popunu pozicije rukovoditelja JUR, ali nije okončana do izrade GI UR MVP (veljača 2020). Odlukom ministra vanjskih poslova BiH imenovan v.d. rukovoditelja JUR od 01.02.2019. godine do popune ovog radnog mjesta

R. br.	Naziv institucije – nadležna JUR	Broj osoba IR u JUR	Broj konačnih izvješća unutarnje revizije	Broj danih preporuka UR	Teme obuhvaćene izvješćima unutarnje revizije
16.	Ministarstvo sigurnosti BiH- JUR Ministarstva sigurnosti BiH	1	42	-	-
17.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela – JUR DKPT BiH	1	3 (2 redovne i 1 naknadna)	1 preporuka	- Blagajničko poslovanje, - Uspostavljanje FUK-a i - Naknadna revizija
18.	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi - JUR BHANSA	1	3 redovne revizije	17	- Proces javnih nabava od planiranja do realizacije, - Revizija pisarnice i arhiva i - Usklađenost službenih putovanja s važećim procedurama
UKUPNO u 2019.		36	102*	298	-
UKUPNO u 2018.		35	125**	455	-
Napomena:					
*Zbir od 102 unutarnje revizije čini 44 redovne, 53 naknadne i 5 <i>ad hoc</i> unutarnjih revizija					
**Zbir od 125 unutarnjih revizija čini 73 redovne, 47 naknadnih i 5 <i>ad hoc</i> unutarnjih revizija					

U 102 izvješća unutarnje revizije sačinjenih u 2019. godini, od kojih je ukupno 49 redovnih i *ad hoc* revizija, dato je 298 preporuka od strane 17⁴³ jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH, koliko ih je ukupno dostavilo svoje godišnje izvješće o radu.

Generalno, najveći broj preporuka koje su unutarnji revizori u svojim izvješćima u 2019. godini dali odnosi se na preporuke vezane za:

- unaprjeđenje sustava upotrebe službenih vozila,
- unaprjeđenje sustava financijskog upravljanja i kontrole (FUK),
- unaprjeđenje sustava javnih nabava i
- unaprjeđenje u oblasti strateškog i operativnog planiranja institucija.

Stupanj realizacije preporuka danih u izvješćima unutarnje revizije u 2018. godini po institucijama prikazan je u narednoj tablici, dok će stupanj realizacije preporuka danih u 2019. godini biti poznat nakon isteka roka za njihovu realizaciju, u Godišnjem konsolidiranom izvješću unutarnje revizije za 2020. godinu.

Tablica 4.

R. br.	Naziv institucije (nadležna JUR)	Godina	Broj danih preporuka unutarnje revizije	Broj realiziranih preporuka UR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka UR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka UR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelomično realizirane preporuke UR	Komentar
--------	----------------------------------	--------	---	--------------------------------	---------------------------	----------------------------------	-----------------------------	--	-------------------------------------	----------

⁴² UR MSB BiH nije vršila revizije u 2019. godini. Provođene su aktivnosti na strateškom i godišnjem planiranju rada unutarnje revizije.

⁴³ JUR MCP BiH nije dostavila godišnje izvješće ove jedinice za 2019. godinu.

R. br.	Naziv institucije (nadležna JUR)	Godina	Broj danih preporuka unutarnje revizije	Broj realiziranih preporuka UR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka UR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka UR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelomično realizirane preporuke UR	Komentar
1.	Parlamentarna skupština BiH (JUR PS BiH)	2018.	20	3	15%	9	45%	5	3	-
		2019.	21	-	-	-	-	21	-	-
2.	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (JUR PS BiH)	2018.	4	2	50%	1	25%	-	1	-
		2019.	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	Agencija za zaštitu osobnih podataka u BiH (JUR PS BiH)	2018.	7	6	85,7%	-	-	-	1	-
		2019.	3	-	-	-	-	3	-	-
4.	Ured za razmatranje žalbi po javnim nabavama (JUR PS BiH)	2018.	6	4	66,7%	2	33,3%	-	-	-
		2019.	1	-	-	-	-	1	-	-
5.	Središnje izborno povjerenstvo BiH (JUR PS BiH)	2018.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2019.	4	-	-	-	-	4	-	-
6.	Institucija ombudsmana za ljudska prava (JUR PS BiH)	2018.	7	4	57,1%	2	28,6%	-	1	-
		2019.	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	Ministarstvo financija i trezora BiH (JUR MFT BiH)	2018.	15	8	53,3%	6	40%	-	1	-
		2019.	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	Arhiv BiH (JUR MFT BiH)	2018.	3	-	-	-	-	3	-	-
		2019.	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	Agencija za statistiku BiH (JUR MFT BiH)	2018.	2	-	-	2	100%	-	-	-
		2019.	1	-	-	-	-	1	-	-
10.	Agencija za javne nabave BiH (JUR MFT BiH)	2018.	6	6	100%	-	-	-	-	-
		2019.	-	-	-	-	-	-	-	-
11.	Agencija za osiguranje u BiH (JUR MFT BiH)	2018.	3	3	100%	-	-	-	-	-
		2019.	-	-	-	-	-	-	-	-
12.	Ured koordinatora za reformu javne uprave (JUR MFT BiH)	2018.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2019.	6	-	-	-	-	6	-	-
13.	Agencija za državnu službu BiH (JUR MFT BiH)	2018.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2019.	6	4	66,7%	-	-	2	-	-
14.	Ured za zakonodavstvo Vijeća ministara BiH (JUR MFT BiH)	2018.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2019.	3	-	-	-	-	3	-	-
15.	Ministarstvo obrane BiH (JUR MO BiH)	2018.	34	9	26,5%	5	14,7%	7	13	-
		2019.	41	-	-	-	-	41	-	-

R. br.	Naziv institucije (nadležna JUR)	Godina	Broj danih preporuka unutarnje revizije	Broj realiziranih preporuka UR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka UR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka UR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelomično realizirane preporuke UR	Komentar
16.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH (JUR MKP BiH)	2018.	24	18	75%	5	21%	-	1	-
		2019.	8	7	87,5%	1	12,5%	-	-	-
17.	Agencija za poštanski promet BiH (JUR MKP BiH)	2018.	4	4	100%	-	-	-	-	-
		2019.	5	-	-	-	-	5	-	-
18.	Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH (JUR MKP BiH)	2018.	7	7	100%	-	-	-	-	-
		2019.	11	-	-	-	-	11	-	-
19.	Regulatorna agencija za komunikacije BiH (JUR MKP BiH)	2018.	19	19	100%	-	-	-	-	-
		2019.	6	5	83,3%	-	-	-	1	-
20.	Granična policija BiH (JUR GP BiH)	2018.	21	9	42,9%	2	9,5%	10	-	-
		2019.	15	2	13,3%	-	-	13	-	-
21.	Državna agencija za istrage i zaštitu – (JUR SIPA)	2018.	8	5	62,5%	1	12,5%	-	2	-
		2019.	27	-	-	-	-	27	-	-
22.	Obavještajno-sigurnosna agencija (JUR OSA BiH)	2018.	10	10	100%	-	-	-	-	-
		2019.	4	4	100%	-	-	-	-	-
23.	Uprava za neizravno oporezivanje BiH (JUR UINO BiH)	2018.	44	38	86,4%	1	2,3%	-	5	-
		2019.	64	-	-	-	-	64	-	-
24.	Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka (JUR IDDEEA BiH)	2018.	13	5	38,5%	3	23,1%	-	5	-
		2019.	3	-	-	-	-	3	-	-
25.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH (JUR MLJP BiH)	2018.	3	-	-	1	33,3%	-	2	-
		2019.	2	-	-	-	-	2	-	-
26.	Fond za povratak BiH (JUR MLJP BiH)	2018.	1	1	100%	-	-	-	-	-
		2019.	3	-	-	-	-	3	-	-
27.	Institut za nestale osobe BiH (JUR MLJP BiH)	2018.	8	4	50%	2	25%	-	2	-
		2019.	2	-	-	-	-	2	-	-
28.	Ministarstvo pravde BiH (JUR MP BiH)	2018.	6	-	-	-	-	6*	-	*Nije utvrđen status realizacije preporuka jer nije provedena naknadna revizija zbog neodobranja Godišnjeg plana JUR MP BiH.
		2019.	-	-	-	-	-	-	-	-

R. br.	Naziv institucije (nadležna JUR)	Godina	Broj danih preporuka unutarnje revizije	Broj realiziranih preporuka UR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka UR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka UR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelomično realizirane preporuke UR	Komentar	
29.	Pravobraniteljstvo BiH (JUR MP BiH)	2018.	9	8	89%	1	11%	-	-	-	
		2019.	6	-	-	-	-	6	-	-	
30.	Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH (JUR MP BiH)	2018.	10	8	80%	-	-	1	1	-	
		2019.	8	6	75%	-	-	2	-	-	
31.	Jedinica za implementaciju projekta izgradnje Zavoda za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera u BiH (JUR MP BiH)	2018.	2	2	100%	-	-	-	-	-	
		2019.	-	-	-	-	-	-	-	-	
32.	Povjerenstvo za očuvanje nacionalnih spomenika - JUR MCP BiH	2018.	10	7	70%	1	10%	1	1	-	
		2019.	JUR MCP BiH nije dostavila Godišnje izvješće								
33.	Agencija za antidoping kontrolu BiH - JUR MCP BiH	2018.	14	7	50%	-	-	7	-	-	
		2019.	JUR MCP BiH nije dostavila Godišnje izvješće								
34.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH (JUR MVTEO BiH)	2018.	17	10	59%	5	29%	2	-	-	
		2019.	10	-	-	-	-	10	-	-	
35.	Agencija za unaprjeđenje stranih investicija (JUR MVTEO BiH)	2018.	10	7	70%	1	10%	2	-	-	
		2019.	-	-	-	-	-	-	-	-	
36.	Konkurencijsko vijeće BiH (JUR MVTEO BiH)	2018.	8	7	88%	-	-	1	-	-	
		2019.	-	-	-	-	-	-	-	-	
37.	Ured za harmonizaciju i koordinaciju sustava plaćanja u poljoprivredi i ruralnom razvoju BiH (JUR MVTEO BiH)	2018.	9	8	89%	-	-	1	-	-	
		2019.	-	-	-	-	-	-	-	-	
38.	Agencija za sigurnost hrane (JUR MVTEO BiH)	2018.	-	-	-	-	-	-	-	-	
		2019.	5	-	-	-	-	5	-	-	
39.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH (JUR MVP BiH)	2018.	63	30	47,6%	15	23,8%	3	15	-	
		2019.	Nije vršena revizija								
40.	Služba za zajedničke poslove institucija BiH (JUR SZP BiH)	2018.	17	17	100%	-	-	-	-	-	
		2019.	15	1	7,1%	-	-	14	-	-	
41.	Ministarstvo sigurnosti BiH (JUR MSB BiH)	2018.	JUR Ministarstva sigurnosti BiH uspostavljena u studenom 2018. godine								
		2019.	U 2019. godini provedene aktivnosti u okviru strateškog i godišnjeg planiranja IR								

R. br.	Naziv institucije (nadležna JUR)	Godina	Broj danih preporuka unutarnje revizije	Broj realiziranih preporuka UR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka UR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka UR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelomično realizirane preporuke UR	Komentar
42.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela (JUR DKPT BiH)	2018.	10	9	90%	1	10%	-	-	-
		2019.	1	1	100%	-	-	-	-	-
43.	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi (JUR BHANSA)	2018.	-*	-	-	-	-	-	-	*Nisu dane preporuke u provedenoj reviziji
		2019.	17	11	64,7%	3	17,6%	3	-	-
UKUPNO u 2018. godini			455	286	62,9%	66	14,5%	49	54	-
UKUPNO u 2019. godini			298	41	-	4	-	252	1	-

U Tablici 4. prikazani su podatci o ukupnom broju danih preporuka i stupnju njihove realizacije za svaku od institucija u kojoj je vršena unutarnja revizija u protekle dvije godine.

S obzirom na to da za većinu preporuka danih u 2019. godini nije istekao rok za realizaciju, ne može se izračunati konačan procent učešća realiziranih i nerealiziranih preporuka u ukupnom broju danih preporuka za ovu godinu. Stupanj njihove realizacije bit će utvrđen u narednom razdoblju.

Na osnovu podataka iz prethodne tablice za 2018. godinu uočava se da je više od polovine ukupno danih preporuka realizirano (286 preporuka ili 62,9%), dok su djelomično realizirane 54 preporuke, a za 49 preporuka još nije istekao rok za realizaciju i za iste će u narednom razdoblju biti utvrđen stupanj realizacije.

Procent nerealiziranih preporuka u ukupnom broju preporuka (455) danih u 36 institucija BiH, u kojima je vršena unutarnja revizija u 2018. godini, iznosi 14,5%.

Podatci iz prethodne tablice, na osnovu kojih se uočava da više od četvrtine ukupno danih preporuka u izvješćima unutarnje revizije u 2018. godini (120 od 455) je ili samo djelomično realizirano (54) ili nije uopšte realizirano (66) upućuju na potrebu unaprjeđenja u ovoj oblasti. Unaprjeđenje se može postići uspostavljanjem jače suradnje između jedinica unutarnje revizije i rukovodstva institucija, s jedne, i jačanjem suradnje između jedinica unutarnje revizije i revizora Ureda za reviziju institucija BiH i SHJ, s druge strane, uz stalno unaprjeđenje i povećanje kvaliteta usluga koje jedinica unutarnje revizije pruža. Također, i rukovodstvo institucija treba biti zainteresirano i motivirano za usluge i preporuke unutarnje revizije, te mora postojati i graditi se povjerenje u rad i kredibilnost unutarnjih revizora. Pisanje izvješća i davanje preporuka samo po sebi ne smije biti cilj i svrha unutarnje revizije, nego se mora raditi na njihovom provođenju u cilju unaprjeđenja sustava financijskog upravljanja i kontrole i stvaranja dodatne vrijednosti u institucijama BiH, što svakako treba biti postavljeno kao cilj rukovoditelja institucija i jedinica unutarnje revizije.

4.4. Pregled uspostave i razvoja sustava unutarnje revizije institucija BiH

Na temelju prethodno navedenih podataka može se konstatirati da je u dosadašnjem razvoju sistema unutarnje revizije u institucijama BiH postignut napredak u smislu da se funkcija i uloga unutarnje revizije sve jasnije prepoznaje u institucijama BiH, kao dio ukupnog sustava unutarnjih financijskih kontrola javnog sektora BiH (PIFC-a).

Funkcija unutarnje revizije u institucijama BiH jasno je definirana i utemeljena Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH, te u jednoobraznoj i usuglašenoj metodologiji rada za unutarnje revizore, koja uključuje i standarde unutarnje revizije.

Način organizacije jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH utemeljen je na decentraliziranom modelu koji je utemeljen na principima "3E" (ekonomičnost, efektivnost i efikasnost), s jasno definiranim nadležnostima jedinica unutarnje revizije u pogledu vršenja funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH.

Etičkim kodeksom unutarnjih revizora u institucijama BiH, Poveljom unutarnje revizije, Priručnikom za unutarnju reviziju, Standardima unutarnje revizije i Sporazumom o vršenju funkcije unutarnje revizije definirana su u institucijama BiH osnovna načela i odnosi pružatelja usluga – unutarnjih revizora i rukovodilaca jedinica unutarnje revizije, s jedne, i korisnika usluga unutarnje revizije – menadžmenta institucija, s druge strane.

Uvjeti za zapošljavanje unutarnjih revizora i rukovoditelja jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH temelje se na identičnim općim i dodatnim uvjetima za zapošljavanje unutarnjih revizora u svakoj od institucija BiH. Svi zaposleni unutarnji revizori u institucijama BiH ispunjavaju uvjete propisane Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH i Pravilnikom o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH. Također, u sustavu unutarnje revizije institucija BiH omogućeno je poštovanje principa "ista plaća za isti ili sličan posao", a koji podrazumijeva da zaposleni u institucijama Bosne i Hercegovine koji obavljaju iste ili slične poslove primaju istu osnovnu plaću, odnosno da će se radna mjesta iz različitih institucija Bosne i Hercegovine na kojima se obavljaju slični poslovi svrstati u isti platni razred. Upravo takva su radna mjesta unutarnjih revizora i rukovoditelja jedinica unutarnje revizije.

Zaključno s 31.12.2019. godine 15 jedinica unutarnje revizije, od ukupno 18 uspostavljenih, uspostavljeno je sukladno Odluci o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH, što podrazumijeva da je izvršeno usklađivanje pravilnika o unutarnjoj organizaciji, u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju u pogledu opisa poslova unutarnje revizije i uslova za zapošljavanje unutarnjih revizora i rukovoditelja jedinica unutarnje revizije, s relevantnim propisima.

Dvije institucije, Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH i Ministarstvo sigurnosti BiH, pokrenule su, ali još nisu okončale aktivnosti na usklađivanju pravilnika o unutarnjoj organizaciji. Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA je u siječnju 2017. godine uspostavila unutarnju reviziju prema pravilniku o unutrašnjoj organizaciji koji nije usklađen s propisima iz oblasti unutarnje revizije.

Funkciju unutarnje revizije u sve tri naprijed navedene institucije, kao i u jedinicama unutarnje revizije Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, Službi za zajedničke poslove institucija BiH i Ministarstvu vanjskih poslova BiH, obavlja po jedan unutarnji revizor, što nije u skladu sa Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH, niti sa zahtjevima Standarda unutarnje revizije.

U Tablici 5. dan je pregled poduzetih aktivnosti na uspostavljanju jedinica unutarnje revizije od strane institucija BiH koje su obavezne uspostaviti unutarnju reviziju, kao i pregled kadrovske popunjenosti unutarnje revizije u ovim institucijama.

Tablica 5.

R. br.	Naziv institucije	Prijedlog pravilnika o un. org. dostavljen SHJ	Dobijena suglasnost SHJ	Pravilnik upućen VM BiH na usvajanje	VM BiH usvojilo pravilnik o un.org.	Pravilnikom odobreni broj izvršitelja u JUR	Popunjeno osoblje u JUR do 31.12.2019.	% popunjenosti JUR	Komentar
1.	Parlamentarna skupština BiH	DA	DA	DA	DA	2	2	100%	-
2.	Ministarstvo financija i trezora BiH	DA	DA	DA	DA	4	4	100%	-
3.	Ministarstvo obrane BiH	DA	DA	DA	DA	4	4	100%	-
4.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH	DA	DA	DA	DA	2	2	100%	-
5.	Granična policija BiH	DA	DA	DA	DA	2	2	100%	-
6.	Državna agencija za istrage i zaštitu – SIPA	DA	DA	DA	DA	2	2	100%	-
7.	Obavještajno-sigurnosna agencija BiH	DA	DA	DA	DA	2	2	100%	-
8.	Uprava za neizravno oporezivanje BiH	DA	DA	DA	DA	4	4	100%	-
9.	Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH – IDDEEA	DA	DA	DA	DA	2	2	100%	-
10.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	DA	DA	DA	DA	2	1*	50%	*Nije popunjena pozicija unutarnjeg revizora
11.	Ministarstvo pravde BiH	DA	DA	DA	DA	3	2*	66,7%	*Nije popunjena pozicija unutarnjeg revizora
12.	Ministarstvo civilnih poslova BiH	DA	DA	DA	DA	3	2*	66,7%	Nije popunjena pozicija unutarnjeg revizora
13.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	DA	DA	DA	DA	3	2*	66,7%	*Nije popunjena pozicija unutarnjeg revizora
14.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	DA	DA	DA	DA	3	1*	33,3%	*Odlukom ministra imenovan v.d. rukovoditelja JUR do popune ove pozicije

R. br.	Naziv institucije	Prijedlog pravilnika o un. org. dostavljen SHJ	Dobijena suglasnost SHJ	Pravilnik upućen VM BiH na usvajanje	VM BiH usvojilo pravilnik o un.org.	Pravilnikom odobreni broj izvršitelja u JUR	Popunjeno osoblje u JUR do 31.12.2019.	% popunjenosti JUR	Komentar
15.	Služba za zajedničke poslove institucija BiH	DA	DA	DA	DA	2	1*	50%	*Nije popunjena pozicija rukovoditelja JUR iako su u proračunu osigurana sredstva za zapošljavanje rukovoditelja JUR
16.	Ministarstvo sigurnosti BiH	DA	DA	NE*	NE	2**	1	50%	*Pravilnik u fazi usvajanja **Pravilnikom predviđen broj izvršitelja
17.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela	DA	DA	NE*	NE	2**	1	50%	*Pravilnik u fazi pribavljanja mišljenja **Predviđen broj izvršitelja
18.	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA	NE	NE	NE	NE	-	1*	-	*Popunjena pozicija unutarnjeg revizora na temelju važećeg Pravilnika koji nije usklađen s propisima iz oblasti UR ⁴⁴

Iz prethodne tablice vidimo da je, zaključno s 31.12.2019. godine, ukupno 15 od 18 institucija okončalo proceduru izmjene pravilnika o unutarnjoj organizaciji i uspostavilo unutarnju reviziju sukladno propisima iz oblasti unutarnje revizije, dok institucija ima u potpunosti kadrovski popunjene jedinice unutarnje revizije.

U narednom razdoblju, tijekom 2020. godine očekuje se daljnje operativno i funkcionalno jačanje unutarnje revizije u institucijama BiH i to prije svega kroz formalno-pravno donošenje neophodnih akata i pravilnika radi uspostavljanja unutarnje revizije u svim institucijama sukladno relevantnim propisima, te kadrovsko popunjavanje jedinica unutarnje revizije koje nisu u potpunosti popunjene.

Uspostavljanje jedinica unutarnje revizije sukladno propisima iz oblasti unutarnje revizije, što podrazumijeva usklađivanje opisa poslova i uvjeta za zapošljavanje osoblja unutarnje revizije, te njihovo kvalitetno kadrovsko popunjavanje neophodni su preduvjeti za daljnji napredak u razvoju i unapređivanju ovog sustava.

Kadrovska nepopunjenost jedinica unutarnje revizije višestruko utiče na stanje i funkcioniranje sustava unutarnje revizije i to, s jedne strane tako što smanjuje broj i obim izvršenih revizijskih angažmana, a s druge strane, što onemogućava dosljedno poštovanje Standarda unutarnje revizije koji jasno definiraju način funkcioniranja unutarnje revizije, te ujedno predstavljaju temelj za ocjenu kvaliteta rada unutarnje revizije. U svrhu procjene efektivnosti i efikasnosti aktivnosti unutarnje revizije i identificiranja mogućnosti za njeno unapređenje, Standardi unutarnje revizije nalažu donošenje i održavanje Programa osiguranja i unapređenja kvaliteta unutarnje revizije koji, između ostalog, obuhvata i stalni nadzor učinka aktivnosti unutarnje revizije od strane rukovoditelja jedinice unutarnje revizije⁴⁵, kao i

⁴⁴BHANSA je obavezna, sukladno Odluci o izmjenama i dopunama Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije ("Službeni glasnik BiH", broj 69/17), uskladiti Pravilnik o unutarnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju s relevantnim propisima.

⁴⁵ Pored stalnog nadzora učinka aktivnosti unutarnje revizije, unutarnja ocjenjivanja uključuju, prema Standardima unutarnje revizije, i periodična samoocjenjivanja ili ocjenjivanja koja vrše druge osobe iz organizacije koja imaju dovoljno poznavanja prakse unutarnje revizije.

vanjsko ocjenjivanje od strane kvalificiranog, neovisnog ocjenjivača ili tima ocjenjivača, koje se provodi bar jednom u pet godina. Vanjsko ocjenjivanje unutarnje revizije može dati prave rezultate samo u jedinicama unutarnje revizije koje su u potpunosti popunjene, tj. imaju rukovoditelja jedinice unutarnje revizije i jednog ili više unutarnjih revizora. Pored ovoga, u jedinicama unutarnje revizije koje nisu u potpunosti kadrovski popunjene teško je osigurati kvalitetno vršenje funkcije unutarnje revizije, kako tijekom strateškog i godišnjeg planiranja revizijskih angažmana, tako i tijekom njihovog provođenja, na način kako to Zakon o unutarnjoj reviziji u institucijama BiH predviđa.

4.5. Pregled primjene metodologije rada i učinka jedinica unutarnje revizije institucija BiH

SHJ kroz godišnja izvješća jedinica unutarnje revizije institucija BiH i na temelju stalne komunikacije s osobljem unutarnje revizije, koja se odvija kroz sastanke, obuke i davanje mišljenja na upite, vrši, koristeći preporuke iz Vodiča za ocjenu kvaliteta unutarnje revizije u javnom sektoru⁴⁶, djelimično vanjsku kontrolu kvaliteta poštovanja metodologije rada unutarnje revizije i prati učinak jedinica za unutarnju reviziju institucija BiH.

Napominjemo da vanjska kontrola kvaliteta koju provodi SHJ nije zamjena za propisane povremene vanjske ocjene koje trebaju provoditi kvalificirani nezavisni ocjenjivači izvan organizacije, kako je to definirano Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH i Standardima unutarnje revizije. Kako je SHJ nezaobilazan dio sustava unutarnje revizije i kao tijelo koje je odgovorno za izradu i provođenje metodologije unutarnje revizije, uvid u kvalitet rada jedinica unutarnje revizije koji vrši SHJ ne može se smatrati u potpunosti neovisnim ali se isti provodi radi davanja smjernica i preporuka za unaprjeđenje rada jedinica unutarnje revizije.

Jedinice unutarnje revizije dostavljaju SHJ, kroz svoja godišnja izvješća, informacije i podatke o: načinu organizacije unutarnje revizije, opisu poslova i uvjeta za zapošljavanje u jedinicama unutarnje revizije, zadacima i ovlaštenjima unutarnje revizije, što dokumentiraju dostavljanjem izvoda iz pravilnika o unutarnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju, potpisanim Poveljama unutarnje revizije i Sporazumima o vršenju funkcije unutarnje revizije. Na temelju ovih podataka, SHJ prati usklađenost postojeće organizacije unutarnje revizije, uključujući njena ovlaštenja, odgovornosti, djelokrug rada, način odobravanja planova i izvještavanja, s relevantnim propisima unutarnje revizije koji reguliraju ovu oblast u institucijama BiH, a time i da li je osigurana funkcionalna neovisnost unutarnje revizije.

Jedinice unutarnje revizije dostavljaju SHJ, također, kroz godišnja izvješća i svoje planove rada odobrene od rukovoditelja institucije, kao i informacije o svim izvršenim unutarnjim revizijama, uključujući i informacije o poštovanju propisa tijekom obavljanja revizije. Kroz analizu ovih podataka, SHJ stiže, u određenoj mjeri, uvid u način rada i vršenja funkcije unutarnje revizije i o njejoj usklađenosti s propisanom metodologijom, Standardima unutarnje revizije, Etičkim kodeksom i ostalim propisima iz oblasti unutarnje revizije, te o učinku i kvalitetu vršenja unutarnje revizije. Također, o načinu funkcioniranja i rada jedinica unutarnje revizije SHJ se upoznaje i informira i kroz održavanje sastanaka s osobljem unutarnje revizije u institucijama BiH, na osnovu upita od strane jedinica unutarnje revizije, diskusija i pitanja unutarnjih revizora tokom obuka, kao i drugih vidova komunikacije.

Na temelju izvješća o obavljenoj kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji (KPE) unutarnjih revizora u jedinicama unutarnje revizije, kao i zaprimljenih zahtjeva jedinica unutarnje revizije za priznavanje obuka kao KPE, SHJ prati ispunjavanje obveze od strane unutarnjih revizora u pogledu usavršavanja i unaprjeđenja znanja i vještina iz područja i oblasti definiranih propisima iz oblasti KPE. Ovim propisima definirani su načini ispunjavanja obveze kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora u

⁴⁶ Vodič je izdat u ožujku 2016. godine od strane Zajednice prakse za unutarnju reviziju (IACOP) mreže za Upravljanje javnom potrošnjom – učenje uz međusobnu podršku (PEMPAL-a), koja je pokrenuta od strane Svjetske banke 2006. godine i obuhvata 21 zemlju, dostupan na www.pempal.org.

institucijama BiH, kako bi kroz održavanje razine stručnosti i daljnji profesionalni razvoj unutarnjih revizora bio unaprijeđen kvalitet usluga koje pružaju.

U narednom tabličnom pregledu dani su podaci, koje su u svojim godišnjim izvješćima dostavile jedinice unutarnje revizije, o poštovanju i pridržavanju propisane metodologije rada, Etičkog kodeksa i Standarda unutarnje revizije tijekom vršenja unutarnje revizije od strane unutarnjih revizora u jedinicama unutarnje revizije institucija BiH. Također, dani su i podaci o provođenju unutarnje i vanjske ocjene kvaliteta i o suradnji jedinica unutarnje revizije s Uredom za reviziju institucija BiH.

Tablica 6.

R. br.	Naziv JUR	Rad u skladu s Priručnikom	Poštovanje Standarda unutarnje revizije	Poštovanje Etičkog kodeksa	Unutarnja ocjena kvaliteta	Nadzor nad angažmanom UR	Vanjska ocjena kvaliteta	Suradnja s Uredom za reviziju institucija BiH	Komentar
1.	JUR Parlamentarne skupštine BiH	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
2.	SJUR Ministarstva financija i trezora	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
3.	JUR Ministarstva obrane BiH	DA	DA	DA	Djelimično*	DA	NE	DA	*Provodi se stalni nadzor aktivnosti UR
4.	JUR Ministarstva komunikacija i prometa BiH	DA	DA	DA	Djelimično*	DA	NE	DA	*Provodi se stalni nadzor aktivnosti UR
5.	JUR Granične policije BiH	DA	DA	DA	Djelimično*	DA	NE	DA	*Provodi se stalni nadzor aktivnosti UR
6.	JUR Državne agencije za istrage i zaštitu	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
7.	JUR Obavještajno-sigurnosne agencije	DA	DA	DA	Djelimično*	DA	NE	DA	*Provodi se stalni nadzor aktivnosti UR
8.	JUR Uprave za neizravno oporezivanje BiH	DA	DA	DA	DA	DA	DA*	DA	*Započet je proces eksternih ocjena u okviru <i>Twinning light</i> projekta EU
9.	JUR Agencije za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka	DA	DA	DA	Djelimično*	DA	NE	DA	* Provodi se stalni nadzor aktivnosti UR
10.	JUR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
11.	JUR Ministarstva pravde BiH	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
12.	JUR Ministarstva civilnih poslova BiH	Nije dostavljeno Godišnje izvješće JUR MCP BiH							
13.	JUR Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	DA	DA	DA	Djelimično*	DA	NE	DA	*Nakon svake obavljene revizije popunjava se upitnik za unutarnju ocjenu

R. br.	Naziv JUR	Rad u skladu s Priručnikom	Poštovanje Standarda unutarnje revizije	Poštovanje Etičkog kodeksa	Unutarnja ocjena kvaliteta	Nadzor nad angažmanom UR	Vanjska ocjena kvaliteta	Suradnja s Uredom za reviziju institucija BiH	Komentar
									kvaliteta i daje mišljenje o obavljenoj reviziji
14.	JUR Ministarstva vanjskih poslova BiH	-	-	-	-	-	-	-	Ne može se dati odgovor jer nije vršena revizija u 2019. godini
15.	JUR Službe za zajedničke poslove institucija BiH	DA	DA	DA	Djelimično*	NE*	NE	DA	*Nije popunjena pozicija rukovoditelja JUR koji, prema Standardima UR, osigurava nadzor nad angažmanom i vrši unutarnje ocjenjivanje
16.	JUR Ministarstva sigurnosti BiH	DA	DA	DA	-*	-*	NE	Uspostavlja se	*Nije vršena revizija u 2019. godini
17.	JUR Direkcije za koordinaciju poslova tijela BiH	DA	DA	DA	Djelimično*	Djelimično*	NE	DA	*Nije popunjena pozicija rukovoditelja JUR, te stoga nisu stvoreni uvjeti za dosljedno provođenje unutarnje ocjene i nadzora sukladno propisima.
18.	JUR Agencije za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA	DA	DA	DA	Djelimično*	DA*	NE	.. ⁴⁷	* Nije popunjena pozicija rukovoditelja JUR, te stoga nisu stvoreni uvjeti za dosljedno provođenje unutarnje ocjene i nadzora sukladno propisima.

Iz prethodne tablice vidi se da su unutarnji revizori u svim jedinicama unutarnje revizije, osim Ministarstva vanjskih poslova BiH⁴⁸ i Ministarstva civilnih poslova BiH⁴⁹, u tijeku provođenja revizijskih angažmana poštovali i pridržavali se propisane metodologije rada, Standarda unutarnje revizije i Etičkog kodeksa.

Međutim, kada je riječ o provođenju unutarnje ocjene kvaliteta i stalnog nadzora nad revizijskim angažmanom⁵⁰ koje, prema Standardima unutarnje revizije i propisanoj metodologiji rada, vrši rukovoditelj jedinice unutarnje revizije, iz prethodne tablice se uočava da navedene procedure u pojedinim jedinicama nisu uopće ili su samo djelomično provedene. Naime, prema podacima dobijenim u godišnjim izvješćima, u jedinicama unutarnje revizije koje su u potpunosti kadrovski popunjene vršena je u izvještajnom razdoblju u potpunosti ili djelimično unutarnja ocjena kvaliteta i nadzor nad

⁴⁷ Prema Zakonu o BHANSA-i, reviziju vrši neovisna revizijska agencija. Ured za reviziju institucija BiH nije obavezan da vrši reviziju u BHANSA-i.

⁴⁸ U 2019. godini JUR MVP BiH nije vršila unutarnju reviziju. U veljači 2019. pokrenuta procedura za popunu pozicije rukovoditelja JUR, ali ista nije okončana do izrade GI UR MIP (veljača 2020). Odlukom ministra vanjskih poslova BiH imenovan v.d. rukovoditelja JUR od 01.02.2019. godine do popune ovog radnog mjesta.

⁴⁹ JUR MCP BiH nije dostavila Godišnja izvješća unutarnje revizije za 2019. godinu.

⁵⁰ Način provođenja stalnog nadzora nad revizijskim angažmanom, koji čini sastavni dio internog ocjenjivanja, detaljno je opisan u Priručniku za unutarnje revizore u institucijama BiH.

revizijskim angažmanom, sukladno metodologiji utvrđenoj u Priručniku za unutarnju reviziju, dok je u jedinicama unutarnje revizije koje imaju samo unutarnjeg revizora ili samo rukovoditelja jedinice unutarnje revizije onemogućeno dosljedno provođenje propisanih procedura.

Provođenje stalnog nadzora nad obavljanjem revizijskog angažmana i unutarnje ocjenjivanje podrazumijevaju stalno praćenje aktivnosti i učinka unutarnje revizije, kao i periodično samoocjenjivanje, kako bi se osigurala usklađenost s Etičkim kodeksom i Standardima unutarnje revizije, a time osiguralo i ostvarenje ciljeva, zahtijevani kvalitet rada i unaprjeđenje aktivnosti unutarnje revizije. Navedene aktivnosti podrazumijevaju i donošenje programa osiguranja i unaprjeđenja kvaliteta koji je obavezan sačiniti i održavati rukovoditelj jedinice unutarnje revizije, sukladno Standardima unutarnje revizije. Evidencija o obavljenom nadzoru nad provođenjem revizijskih angažmana i izvršenom unutarnjem i vanjskom ocjenjivanju dokumentira se i čuva, a rezultati procjena saopćavaju se rukovoditelju institucije, nakon što su iste okončane⁵¹.

Od 18 jedinica unutarnje revizije samo su Jedinica unutarnje revizije Državne agencije za istrage i zaštitu i Jedinica unutarnje revizije Uprave za neizravno oprezivanje BiH dostavile SHJ izvješće o obavljenom unutarnjom ocjenjivanju, a koji su sačinile na temelju uspostavljenog programa osiguranja i unaprjeđenja kvaliteta aktivnosti unutarnje revizije od strane ovih jedinica. U Jedinici unutarnje revizije Uprave za neizravno opozivanje BiH započet je proces vanjske ocjene kvaliteta unutarnje revizije, koji se provodi u okviru *Twining light* projekta "Potpora razvoju efektivne unutarnje kontrole i revizijskog okruženja u UINO BiH", financiranog od strane Europske unije.

Napominjemo da vanjska ocjena kvaliteta, prema Standardima unutarnje revizije, mora biti provedena od strane kvalificiranog, neovisnog ocjenjivača ili tima ocjenjivača koji su izvan organizacije.

Ukupno 15⁵² jedinica unutarnje revizije institucija BiH, koje su vršile funkciju unutarnje revizije u izvještajnom razdoblju, surađivalo je s revizorima Ureda za reviziju institucija BiH kako kroz razmjenu revizijske dokumentacije i revizijskih izvješća, tako i kroz podršku provođenju danih preporuka za unaprjeđenje sustava PIFC-a.

Na temelju navedenih podataka posebno ističemo podatak da u jedinicama unutarnje revizije koje nisu kadrovski u potpunosti popunjene angažiranja unutarnjih revizora nisu nadzirana i usmjeravana na odgovarajući način, a što je neophodno kako bi se osiguralo ostvarenje ciljeva, osiguranje kvaliteta i razvoj zaposlenih, kako je to predviđeno relevantnim propisima.

Vanjsko ocjenjivanje aktivnosti unutarnje revizije se, prema Standardima unutarnje revizije, provodi jednom u pet godina. Sukladno navedenom, planirano je da se u okviru Projekta EU "PIFC-3" u tijeku 2020. godine izradi, sukladno Standardima unutarnje revizije i primjerima dobre prakse, metodologija kojom će biti definiran način provođenja kontrole kvaliteta unutarnje revizije u institucijama BiH, uvažavajući kriterije 3E⁵³ Namjera je da se definira prihvatljivo rješenje kojim će se osigurati kvalitetno i efektivno provođenje vanjske kontrole, kao i ekonomičnost cjelokupnog procesa. Također, planirano je da se definira i način provođenja provjere kvaliteta od strane SHJ u svrhu praćenja primjene metodologije rada unutarnje revizije u institucijama BiH i davanja preporuka za unaprjeđenje aktivnosti unutarnje revizije.

⁵¹ Prema Standardima UR rezultati vanjskih i periodičnih unutarnjih procjena saopćavaju se nakon završetka istih, a rezultati stalnog nadzora bar jednom godišnje.

⁵² Nisu uključene: JUR MCP BiH (nije dostavila svoje godišnje izvješće), JUR MVP BiH (nije vršila funkciju unutarnje revizije u 2019) i UR BHANSA-e u kojoj, prema Zakonu o BHANSA-i, vanjsku reviziju vrši nezavisna revizijska agencija. Ured za reviziju institucija BiH nije obavezan da vrši reviziju u BHANSA-i.

⁵³ Ekonomičnost, efikasnost i efektivnost;

Uzimajući u obzir iskustva drugih zemalja u provođenju kontrole kvaliteta, te uvažavajući određene specifičnosti jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH⁵⁴, planirano je da se u okviru navedene metodologije daju i određene smjernice i pojašnjenja u dijelu unutarnje ocjene kvaliteta radi što kvalitetnijeg vršenja nadzora i identificiranja mogućnosti za podizanje kvaliteta usluga koje pruža unutarnja revizija. Nakon što bude izrađena metodologija, planirano je da se provedu teorijske i praktične obuke iz oblasti kontrole kvaliteta, kako bi se pružila potpora i olakšao postupak njene primjene.

U Tablici 7. dan je pregled jedinica unutarnje revizije koje su u 2019. godini izvršile revizije u institucijama BiH (navedenim u tablicama br. 2, 3. i 4), s podacima o ukupnom broju izvršenih revizija i danih preporuka po jedinici unutarnje revizije, ukupnom broju dana po JUR provedenim na vršenju revizija, kao i o područjima revidiranja.

⁵⁴ Globalni institut unutarnjih revizora (*The Institute of Internal Auditors*) dao je određene preporuke u Vodiču za primjenu (Standard 1320 – Izvješćavanje o Programu osiguranja i unapređenja kvaliteta, MOPP) za provođenje samoprocjene, ovisno od broja unutarnjih revizora u JUR i zrelosti aktivnosti unutarnje revizije.

Tablica 7.

R. br.	Naziv JUR	Broj osoba u JUR	Broj konačnih izvješća UR u 2019. g.	Broj danih preporuka UR u 2019. g.	Broj ostvarenih revizijskih dana ⁵⁵ JUR	Broj revizijskih dana JUR po izvješću (kolona 6 / 4)	Područja revidiranja u 2019.g.
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1.	JUR Parlamentarne skupštine BiH	2	10	29	335	34	- Upravljanje IT sustavom, - Proces upravljanja popisom stalnih sred. - Nadgledanje provođenja Zakona o zašt.l.p. - Planiranje i izvršenje proračuna, - Svravanje naplata i povrat potraživanja - Naknadne revizije
2.	JUR Ministarstva financija i trezora BiH	4	10 ⁵⁶	16	839	84	- Zajednički okvir za samoprocjenu u institucijama BiH i - Naknadne revizije
3.	JUR Ministarstva obrane BiH	4	18 ⁵⁷	41	881	49	- Izdavanje i otpuštanje narudžbenica, - Realizacija ugovora za računarsku i birotehničku opremu, - Usuglašenost postupka pokretanja javnih nabava s planom javnih nabava, - Usklađenost nomenklaturnog broja mat. sredstava s analitičkim kontima, - Unaprjeđenje profesionalnih vojnih lica - Plaćanje zatezних kamata po stvorenim obvezama prema dobavljačima, - Poništeni postupci, prigovori i žalbe, - Priprema i praćenje vođenja sudskih sporova, - Prijem po raspisanom unutarnjem oglasu i - Naknadne revizije
4.	JUR Ministarstva komunikacija i prometa BiH	2	10	30	421	42	- Korištenje službenih vozila i putni troškovi, - Obračun i isplata plaća i naknada i - Naknadne revizije
5.	JUR Granične policije BiH	2	7	15	375	54	- Sigurnost aerodroma, - Prijem policijskih službenika, državnih službenika i zaposlenika, - Upotreba službenih vozila i - Naknadna revizija
6.	JUR Državne agencije za istrage i zaštitu BiH	2	4	27	360	90	- Javne nabave i - Naknadne revizije
7.	JUR Obavještajno-sigurnosne agencije BiH	2	5	4	390	78	- FUK, - Uredsko poslovanje, - Naknade troškova zaposlenih i

⁵⁵ Podaci dobijeni iz godišnjih izvješća jedinica unutarnje revizije

⁵⁶ JUR MFT BiH je u 2019. godini počela i jednu reviziju istog procesa u 14 institucija. Revizija nije okončana usljed nemogućnosti dostavljanja jednog revizorskog izvješća za više korisnika (rukovoditelja institucija).

⁵⁷ Pored ovih revizija, jedan unutarnji revizor je sudjelovao, kao dio revizijskog tima, i u pilot reviziji učinka, provedenoj pod nadzorom nizozemskih eksperata, a tijekom koje je testiran Načrt priručnika za reviziju učinka.

							- Naknadne revizije	
8.	JUR Uprave za neizravno oprezivanje BiH	4 ⁵⁸	7	64	731	104	- Komunikacija i informiranje poreskih obveznika, - Razvoj sustava FUK-a, - Strateško i godišnje planiranje rada, - Prvostupanjski upravni postupak, - Evaluacija srednjoročnog plana rada i - Naknadne revizije	
9.	JUR Agencije za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka	2 ⁵⁹	3	3	_60	-	- Transport i distribucija dokumenata i registarskih tablica nadležnim organima i - Naknadne revizije	
10.	JUR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH	1	6	7	197	33	- Regionalni program za stambeno zbrinjavanje, - Upotreba službenih vozila, - Službena putovanja i - Naknadne revizije	
11.	JUR Ministarstva pravde BiH	2	5	14	405	81 ⁶¹	- Unutarnja revizija učinka procesa evidentiranja i praćenja naplate potraživanja po osnovu troškova sudskih postupaka, - Srednjoročno planiranje i godišnje programiranje i - Naknadne revizije.	
12.	JUR Ministarstva civilnih poslova BiH	2	Nije dostavljen Godišnje izvješće JUR MCP BiH					
13.	JUR Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	2	2	15	428	214 ⁶²	- Strateško planiranje - Upravljanje ljudskim resursima	
14.	JUR Ministarstva vanjskih poslova BiH	1	_63	-	-	-	-	
15.	JUR Službe za zajedničke poslove BiH	1	9	15	203	23	- Blagajničko poslovanje, - Funkcioniranje telekomunikacijskog sistema, - Funkcioniranje informacijskog sistema, - Proces samoprocjene i praćenje FUK-a	

⁵⁸ JUR UIO nije bila u punom kapacitetu u razdoblju srpanj-studen 2019. godine.

⁵⁹ JUR IDDEEA nije bila u punom kapacitetu u 2019. g. Pozicija rukovoditelja JUR popunjena u lipnju 2019.

⁶⁰ Nije primjenjivo. Nisu doneseni SP i GP na temelju kojih bi se planirali revizijski dani i pratilo izvršenje istih.

⁶¹ Osoblje JUR MP su, kao dio revizijskog tima, proveli pilot reviziju učinka pod nadzorom nizozemskih eksperata koja je trajala znatno duže jer je njom testiran i Nactr priručnika za reviziju učinka.

⁶² Osoblje JUR MVTEO BiH provelo je određeni broj revizijskih dana i na praćenju realizacije preporuka u 4 institucije u kojima je izvršena revizija u 2018. godini.

⁶³ Nije vršena revizija u 2019. godini.

							- Naknadne revizije
16.	JUR Ministarstva sigurnosti BiH	1	-	-	64	-	
17.	JUR Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH	1	3	1	186	62	- Blagajničko poslovanje, - Uspostavljanje FUK-a i - Naknadna revizija
18.	JUR Agencije za pružanje usluga u zračnoj plovodbi-BHANSAS	1	3	17	95	32	- Proces javnih nabava od planiranja do realizacije, - Revizija pisarnice i arhiva i - Usklađenost procesa realizacije službenih putovanja s važećim procedurama
UKUPNO U 2019. godini		36	102*	298	5.846⁶⁵	59⁶⁶	* 44 redovne, 53 naknadne i 5 <i>ad hoc</i> revizija
UKUPNO U 2018. godini		35	125**	455	5.639 ⁶⁷	45	** 73 redovne, 47 naknadnih i 5 <i>ad hoc</i> revizija

Tablica broj 7. daje prikaz nekih od ključnih pokazatelja uspješnosti, na temelju kojih se može pratiti rad pojedinačno svake jedinice unutarnje revizije u izvještajnom razdoblju, te djelimično i analizirati u odnosu na utvrđeni prosjek u pogledu broja obavljenih revizija, datih preporuka i utrošenog vremena na provođenju revizija, na razini jedinica unutarnje revizije institucija BiH za prethodne dvije godine. Ovi podaci trebaju poslužiti rukovoditeljima jedinica unutarnje revizije prilikom samoprocjene efikasnosti rada jedinice u svrhu poboljšanja iskorištenosti raspoloživih kapaciteta.

Na temelju podataka iz prethodne tablice uočava se da su u 2019. godini od strane 15⁶⁸ jedinica unutarnje revizije izvršene ukupno 102 revizije u kojima je dano 298 preporuka, što u odnosu na 2018. godinu, kada je 17 jedinica unutarnje revizije sačinilo 125 izvješća i dalo ukupno 455 preporuka, predstavlja smanjenje broja prosječno izvršenih revizija po jedinici unutarnje revizije. Sa 7,4 revizije po jedinici unutarnje revizije, koliko su u prosjeku provele jedinice unutarnje revizije u 2018. godini, došlo je do smanjenja na 6,8 revizija po jedinici unutarnje revizije u 2019. godini.

Broj prosječno danih preporuka u jednoj reviziji ostao je nepromijenjen u protekle dvije godine i iznosi oko 6 preporuka po reviziji⁶⁹.

U 2019. godini su u 102 obavljene unutarnje revizije sudjelovala ukupno 32 unutarnja revizora⁷⁰, iz čega proizlazi da je prosječan broj obavljenih revizija po unutarnjom revizoru 3,2. U poređenju s 2018.

⁶⁴ U 2019. godini provedene su aktivnosti vezane za upoznavanje s procesima i utvrđivanje područja revidiranja bazirano na procjeni rizika. Nisu planirani revizijski dani i nije praćena njihova realizacija.

⁶⁵ Ukupan broj provedenih radnih dana na provođenju unutarnjih revizija i ostalih aktivnosti unutarnje revizije za 14 jedinica unutarnje revizije, koliko ih je ukupno dostavilo ovaj podatak u svom izvješću, zajedno s obrazloženjem odstupanja ostvarenih od planiranih revizijskih dana.

⁶⁶ Nisu uključeni podaci za JUR IDDEEA jer je u Godišnjem izvješću ove JUR dan podatak o broju izvršenih revizija ali ne i o broju ostvarenih revizijskih dana.

⁶⁷ Ukupan broj provedenih radnih dana na vršenju unutarnjih revizija i ostalih aktivnosti unutarnje revizije za 16 jedinica unutarnje revizije, prema podacima dostavljenim u izvješćima JUR za 2018, u kojima su navedena i obrazloženja odstupanja ostvarenih od planiranih revizijskih dana. U ovaj broj nisu uključeni podaci za JUR MSB jer je ista uspostavljena u studenom 2018 i JUR MVP BiH, koja zbog neusklađenosti opisa poslova i mogućnosti angažiranja na poslovima izvan unutarnje revizije nije planirala/pratila izvršenje revizorskih dana.

⁶⁸ Nisu uključene: JUR MCP BiH (nije dostavila Godišnje izvješće), JUR MVP BiH (nije vršila funkciju unutarnje revizije u 2019) i JUR MSB BiH (u 2019. godini su proveli aktivnosti na planiranju rada UR).

⁶⁹ Nisu uključene naknadne revizije u kojima se utvrđuje jesu li provedene preporuke date u prethodnim revizijama.

godinom, kada je obavljeno ukupno 125 unutarnjih revizija u kojima su također sudjelovala ukupno 327⁷¹ unutarnja revizora, što u prosjeku iznosi 3,9 revizija po unutarnjem revizoru, došlo je do smanjenja broja provedenih unutarnjih revizija po unutarnjem revizoru za 0,7 ili u procentima za 18%.

U prethodnoj tablici navedeni su i podaci o ukupno ostvarenom broju revizijskih dana za svaku od jedinica unutarnje revizije u 2018. i 2019. godini. Ovaj broj predstavlja ukupan broj radnih dana koji je osoblje unutarnje revizije u jedinici unutarnje revizije provelo na vršenju revizija i provođenju ostalih aktivnosti unutarnje revizije i isti ne uključuje obveznu edukaciju unutarnjih revizora, kao ni druge vrste odsustva s posla. U jedinicama unutarnje revizije koje vrše funkciju unutarnje revizije u više institucija ovaj broj se odnosi na sve institucije iz njihove nadležnosti u kojima su vršile reviziju. Broj revizijskih dana jedinica unutarnje revizije razlikuje se između jedinica, kako zbog razlike u broju osoblja unutarnje revizije, tako i zbog razlike u broju dana provedenih na obaveznim edukacijama, te zbog razlike u odsustvu s posla unutarnjih revizora.

Iz prethodne tablice vide se i podaci o prosječnom broju revizijskih dana jedinica po reviziji za 2018. i 2019. godinu. Ovaj broj, također, se razlikuje između jedinica, a isti, pored broja osoblja unutarnje revizije i odsustva s posla unutarnjih revizora, ovisi i od broja ukupno izvršenih revizija. Na broj revizija, koji u toku godine realiziraju jedinice, utiče više čimbenika, od kojih su najznačajniji: adekvatnost godišnjeg planiranja rada JUR, popunjenost pozicije rukovoditelja JUR i unutarnjeg revizora, vrste revizija (naknadne revizije traju znatno kraće od redovnih ili *ad hoc* revizija), složenost područja revidiranja, obim revizije, stečeno iskustvo unutarnjih revizora, te provođenje istih revizija u drugim institucijama (odnosi se na JUR koje vrše unutarnju reviziju u više institucija).

U jedinicama koje nemaju popunjenu poziciju rukovoditelja jedinice unutarnje revizije, a to su: Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo sigurnosti BiH, Služba za zajedničke poslove institucija BiH, Direkcija za koordinaciju policijskih tijela i Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi, unutarnji revizori obavljaju i poslove rukovoditelja, vezano za sačinjavanje planova unutarnje revizije i periodičnih izvješća, dok u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice rukovoditelj JUR obavlja i poslove unutarnjeg revizora jer nije popunjena ova pozicija.

4.6. Kontinuirana profesionalna edukacija unutarnjih revizora u institucijama BiH

Kontinuirana profesionalna edukacija (KPE) unutarnjih revizora predstavlja proces u kojem unutarnji revizori u institucijama BiH održavaju razinu svoje stručnosti i kvalitet usluga koje pružaju i postupak kroz koji iste razvijaju i nadograđuju usvajanjem novih znanja kroz daljnji profesionalni razvoj.

Zakon o unutarnjoj reviziji institucija BiH i Povelja unutarnje revizije definiraju da je obaveza rukovoditelja jedinice unutarnje revizije da osigura visok kvalitet aktivnosti unutarnje revizije i da radi na osiguranju potrebnih obuka unutarnjih revizora, što uključuje pripremu i dostavljanje godišnjeg plana obuke rukovoditelju institucije radi odobravanja i osiguranja njegovog provođenja.

Obavezu kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora u institucijama BiH definiraju sljedeći propisi:

- Standardi unutarnje revizije i to:
 - Standard 1230 - *Kontinuirano profesionalno usavršavanje*

⁷⁰ Nije uključen: v.d. rukovodilac JUR MVP BiH jer u ovoj instituciji u izvještajnom razdoblju nije vršena unutarnja revizija, rukovoditelj JUR MCP BiH i unutarnji revizor u ovoj jedinici jer nije dostavljeno Godišnje izvješće, i unutarnji revizor MB BiH koji je u 2019. godini provodio aktivnosti na planiranju rada.

⁷¹ Nije uključen unutarnji revizor u MSB BiH jer je počeo s radom u studenom 2018, jedan unutarnji revizor iz MP BiH i jedan iz MFT BiH usljed porodijskog odsustva.

Propisuje da su unutarnji revizori dužni unaprjeđivati svoje znanje, vještine i ostale sposobnosti kroz kontinuirano profesionalno usavršavanje.

- Standard 1210 - *Stručnost*

Nalaže da unutarnji revizori moraju posjedovati znanje, vještine i druge sposobnosti potrebne za izvršavanje njihovih dužnosti.

- Etički kodeks

Jedno od načela Etičkog kodeksa je kompetentnost unutarnjih revizora koja, između ostalog, definira da unutarnji revizori pružaju samo one usluge za koje imaju potrebna znanja, vještine i iskustvo, te da su obavezni kontinuirano unaprjeđivati svoju stručnost, efektivnost i kvalitet svojih usluga.

- Program obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH

Program definira obvezu kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora u institucijama BiH, teme iz područja i oblasti koje su predmet obuka za KPE, vrste kontinuirane profesionalne edukacije, te obavezu izvještavanja i vođenja evidencije o KPE unutarnjih revizora u jedinici unutarnje revizije. SHJ je obavezna, sukladno Programu, na temelju izvješća jedinica unutarnje revizije voditi registar KPE unutarnjih revizora u institucijama BiH.

- Odluka o načinu bodovanja, evidentiranja i izvještavanja o KPE unutarnjih revizora u institucijama BiH

Odluka definira način bodovanja svake od vrsta KPE koje su definirane Programom, minimalan broj bodova koji su unutarnji revizori u institucijama BiH obavezni ostvariti na godišnjoj razini, kao i način priznavanja kontinuirane profesionalne edukacije obuka koje organiziraju domaći i/ili međunarodni pružatelji usluga/izvođači obuka.

- Uputstvo o KPE unutarnjih revizora u institucijama BiH

Uputstvo definira način prijavljivanja unutarnjih revizora na obuke iz KPE, dokumentaciju koja je neophodna za priznavanje obuka kao KPE, način vođenja evidencije o KPE unutarnjih revizora u jedinici unutarnje revizije i izvještavanja CHJ o KPE unutarnjih revizora.

Navedenim propisima definirano je i da SHJ priprema i/ili organizira obuke vezane uz teme iz područja i oblasti koje su predmet obuka za KPE i dostavlja unutarnjim revizorima u institucijama BiH informacije o održavanju obuka koje organizira samostalno ili u suradnji s domaćim ili međunarodnim pružateljima usluga/izvođačima obuka. Na temelju dostavljenih zahtjeva jedinica unutarnje revizije SHJ daje, također, sukladno navedenim propisima, mišljenje o ispunjavanju uvjeta za bodovanje i prihvatljivost obuka koje organiziraju domaći i/ili međunarodni izvođači obuka, kao kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora u institucijama BiH.

U izvještajnom razdoblju SHJ je, sukladno propisima iz oblasti KPE, organizirala obuku za unutarnje revizore u institucijama BiH na teme utvrđene Programom obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH. SHJ je sudjelovala i u organiziranju Konferencije Koordinacijskog odbora SHJ na teme iz oblasti unutarnje revizije, kojoj su, pored unutarnjih revizora iz institucija Bosne i Hercegovine, nazočili i unutarnji revizori iz javnog sektora Republike Srpske i Federacije BiH. Organiziranjem navedenih obuka omogućeno je unutarnjim revizorima u institucijama BiH da ispune propisani broj bodova KPE, po osnovu pohađanja obuka koje organizira ili podržava SHJ. Također, u izvještajnom razdoblju SHJ je izdala ukupno 93 mišljenja o ispunjavanju uvjeta za bodovanje obuka koje organiziraju drugi izvođači obuka.

Od ukupnog broja osoblja unutarnje revizije u institucijama BiH (38⁷²), u izvještajnom razdoblju obveza kontinuirane profesionalne edukacije odnosila se na 36 zaposlenih.

Jedinice unutarnje revizije su u svojim godišnjim izvješćima izvijestile da su, sukladno odobrenim planovima obuka unutarnjih revizora od strane rukovoditelja institucija, osigurana i potrebna sredstva za pohađanje istih u svim institucijama osim u Parlamentarnoj skupštini BiH, u kojoj u izvještajnom razdoblju nisu precizno alocirana sredstva za potrebe Jedinice u okviru odobrenog proračuna, te je pohađanje obuka unutarnjih revizora zavisilo od raspoloživih sredstava. S tim u vezi napominjemo da je Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH definirano da će jedinice unutarnje revizije u okviru proračunskog korisnika imati proračunsku alokaciju, koja se može identificirati i preko koje se mogu pratiti rashodi u vezi s izvršavanjem aktivnosti uspostavljenih Zakonom.

Napominjemo da su unutarnji revizori obavezni, sukladno Standardima unutarnje revizije, Etičkom kodeksu i propisima iz oblasti kontinuirane profesionalne edukacije, unaprjeđivati svoje znanje, vještine i druge sposobnosti potrebne za izvršavanje aktivnosti unutarnje revizije kroz kontinuiranu profesionalnu edukaciju. Stjecanje odgovarajućeg stručnog obrazovanja, certifikata, treninga i obavljanje drugih vidova propisane edukacije, pomaže unutarnjim revizorima da razvijaju razinu vještina i iskustva, koji se zahtijeva kako bi stručno obavljali svoje profesionalne obveze i doprinijeli unaprjeđenju poslovanja organizacije.

Ako unutarnji revizori ne posjeduju dovoljno znanja i vještine, potrebne za kvalitetno izvršavanje njihovih dužnosti, može se dovesti u pitanje da li su angažiranja unutarnjih revizora obavljena stručno i da li doprinose unaprjeđenju upravljačkih i kontrolnih mehanizama, dajući preporuke i savjete u svezi s aktivnostima koje su predmet revidiranja.

4.7. Unaprjeđenje sustava unutarnje revizije

Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije za 2019. godinu dalo je, pored pregleda stanja zakonodavnog okvira unutarnje revizije u institucijama BiH, i kumulativne podatke o izvršenim unutarnjim revizijama u izvještajnom razdoblju. Efekti unutarnje revizije koji su obuhvaćeni konsolidiranim izvješćem, ogledaju se u kvantitetu i kvalitetu preporuka koje daju jedinice unutarnje revizije u smislu unaprjeđenja poslovanja i funkcioniranja institucija BiH. Efekti unutarnje revizije ogledaju se i u ostvarenom napretku u uspostavljanju i dogradnji sustava javne unutarnje financijske kontrole i unutarnje revizije, kao i kvalitetu savjetodavnih usluga koje unutarnja revizija pruža menadžmentu institucija.

Rezultati rada unutarnje revizije ogledaju se u davanju kvalitetnih preporuka, s jedne, ali i u realizaciji datih preporuka i unaprjeđenju sustava financijskog upravljanja i kontrole u institucijama koje imaju uspostavljenu funkciju unutarnje revizije, s druge strane. U narednom razdoblju očekuje se daljnji napredak u ovoj oblasti, kako kroz povećanje obima i kvaliteta revizijskih izvješća i preporuka koje unutarnji revizori daju, tako i kroz dalje uspostavljanje i jačanje sustava unutarnje revizije i njenih kapaciteta u institucijama BiH.

Od rukovoditelja jedinica unutarnje revizije očekuje se da posebnu pozornost posvete unaprjeđenju procesa planiranja, što podrazumijeva usmjeravanje aktivnosti unutarnje revizije u područja u kojima se, na temelju sveobuhvatne analize poslovanja i upravljanja rizicima, identificiraju slabosti unutarnjih kontrola, ali i povećanje efikasnosti i učinka same revizije kroz porast broja planiranih i izvršenih revizija.

⁷² U ovaj broj su uključena i 2 zaposlena u Odsjeku za razvoj sustava unutarnje revizije SHJ.

Unaprjeđenje procesa planiranja je preduvjet za povećanje doprinosa unutarnje revizije ostvarenju ciljeva institucije i boljoj usklađenosti poslovanja s propisima, što se može postići kroz bolju iskorištenost revizijskih resursa, porast broja revidiranih područja i danih preporuka za otklanjanje utvrđenih slabosti.

Dodatni efekti unutarnje revizije umnogome će ovisiti i od efikasnosti i efektivnosti kadrovskog popunjavanja i ustrojstvenog usklađivanja jedinica koje nisu u potpunosti ili popunjene ili uspostavljene s relevantnim propisima, ali i od spremnosti menadžmenta i unutarnjih revizora za napredak na razvoju funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH, ali i razvoju cjelokupnog koncepta PIFC-a.

Važan zadatak i izazov za SHJ i jedinice unutarnje revizije u narednom razdoblju svakako će biti i rad na uvođenju i povećanju kontrole kvaliteta rada unutarnje revizije, sukladno zahtjevima Standarda unutarnje revizije i primjerima najbolje prakse. Sukladno tomu, jedna od mjera koja je planirana je da se u narednoj godini realizira u okviru Projekta EU "PIFC-3" jeste i uvođenje odgovarajućeg softvera kao tehničke potpore procesu provođenja unutarnje revizije u institucijama BiH, koji će s olakšati i doprinijeti većoj efikasnosti unutarnje revizije, ali i unaprijediti postupak unutarnje kontrole kvaliteta, kroz stalni nadzor i usmjeravanje rada unutarnjih revizora. Softver bi trebao omogućiti i uspostavljanje baze podataka u jedinicama unutarnje revizije, što će značajno unaprijediti efikasnost godišnjeg i periodičnog izvješćivanja unutarnje revizije.

Uporedo s razvojem softvera, planirano je da se u okviru Projekta EU "PIFC-3" izradi, sukladno Standardima unutarnje revizije i primjerima najbolje prakse, i metodologija za provođenje kontrole kvaliteta, kojom će detaljno biti definiran način provođenja kontrole svakog od učesnika u ovom procesu, kako rukovoditelja jedinica unutarnje revizije, tako i SHJ i vanjskih ocjenjivača. Nakon što budu realizirane pomenute aktivnosti, planirano je da se organiziraju teorijske i praktične obuke za unutarnje revizore, kako bi se kroz prezentacije i praktične primjere olakšala primjena aplikativnih rješenja i provođenje kontrole kvaliteta.

Iz svega iznesenog u ovom izvješću, primjetno je da je u prethodnom razdoblju učinjen dodatni napredak u uspostavljanju i razvoju sustava unutarnje revizije, koji se ogleda u objavljivanju i primjeni propisa kojima se definira sistem unutarnje revizije i funkcionalnog uspostavljanja sustava unutarnje revizije od strane SHJ, s jedne, ali i u kvalitetu vršenja funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH, s druge strane.

Ipak, napredak u ovoj oblasti, od strane institucija BiH, mogao bi i morao bi biti na znatno višoj razini, čime bi se dao dodatni podstrek u razvoju ove oblasti i približavanju Bosne i Hercegovine i njenog sustava javne unutarnje financijske kontrole europskim vrijednostima.

5. Informacija o realizaciji Strategije razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2016 – 2018. godina u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju i Operativnog godišnjeg akcijskog plana za razvoj i unaprjeđenje sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za 2019. godinu

5.1. Osnove Strategije razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2016 – 2018. godina i informacija o njenoj realizaciji

Strategiju razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za razdoblje 2016-2018 (Strategija) usvojilo je Vijeće ministara BiH, na svojoj 87. sjednici održanoj 29.12.2016. godine. Strategija predstavlja opredjeljenje institucija BiH za daljnji razvoj sustava PIFC–a, unutarnje revizije i unutarnjih financijskih kontrola, koji treba rezultirati njihovom jačom integracijom u procese upravljanja u institucijama BiH, s ciljem da se osigura veća odgovornost rukovoditelja institucija, te postizanje veće zakonitosti i pravilnosti u trošenju proračunskih sredstava i realizaciji ciljeva za koje su namijenjena. Polazeći od trenutnog stanja, uočenih slabosti i poteškoća, te preporuka Europske komisije, Strategijom su definirani ciljevi i aktivnosti daljnjeg razvoja koji će javne unutarnje financijske kontrole približiti standardima i praksi Europske unije.

U oblasti unutarnje revizije, Strategija je definirala da se razvoj treba usmjeriti na unaprjeđenje regulative i metodologije rada, jačanje kapaciteta unutarnje revizije i povećanje učinka i kvaliteta rada unutarnje revizije, dok je u oblasti FUK-a Strategijom definiran fazni pristup razvoju sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH u razdoblju 2016 - 2018, osnos od stanja i potreba razvoja u proračunskom sustavu.

Sastavni dio Strategije je Akcijski plan, a isti sadrži ciljeve utvrđene Strategijom, mjere koje je potrebno poduzeti za njihovu realizaciju, razdoblje u kojem se očekuje realizacija, nositelje aktivnosti, pokazatelje uspješnosti i izvore financiranja utvrđenih mjera i aktivnosti. Strategijom je predviđena izrada operativnih godišnjih akcijskih planova rada za svaku kalendarsku godinu predviđenu Strategijom. Sadržaj godišnjeg akcijskog plana izvodi se iz Akcijskog plana Strategije i daje pregled aktivnosti koje će se provesti radi realizacije predviđenih mjera.

Strategijom je dalje definirano da će SHJ izvješćivati Vijeće ministara BiH o realizaciji Strategije u okviru redovnog Godišnjeg konsolidiranog izvješća o sustavu unutarnje revizije u institucijama BiH i Konsolidiranog izvješća o sustavu financijskog upravljanja i kontrole.

Napominjemo da realizacija ciljeva i mjera predviđenih Strategijom izravno doprinosi ispunjavanju zahtjeva na putu daljnje integracije BiH u Europsku uniju. Kvalitetni sustavi unutarnjih kontrola ujedno su presudan faktor za ostvarivanje prava pristupa i korištenje predpristupnih fondova Europske unije.

Sukladno Strategiji i Akcijskom planu, SHJ je blagovremeno pripremila operativne godišnje akcijske planove za 2017. i 2018. godinu, te u skladu s istim poduzela potrebne korake na realizaciji utvrđenih ciljeva. O provedenim mjerama i aktivnostima na realizaciji ciljeva utvrđenih u godišnjim akcijskim planovima SHJ je redovito izvješćivala u godišnjim konsolidiranim izvješćima za 2017. i 2018. godinu, kako je to i predviđeno Strategijom.

5.2. Operativni godišnji akcijski plan za razvoj i unaprjeđenje sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za 2019. godinu

SHJ je, kako bi osigurala kontinuitet u planskom pristupu razvoja unutarnje revizije i financijskog upravljanja i kontrole u institucijama BiH, a nakon što je isteklo razdoblje koje je obuhvaćeno Strategijom, donijela Odluku o donošenju Operativnog godišnjeg akcijskog plana za razvoj i unaprjeđenje sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za 2019. godinu, koja je objavljena na veb stranici SHJ.

Operativni godišnji akcijski plan za razvoj i unaprjeđenje sustava unutarnjih financijskih kontrola za 2019. godinu (u daljnjem tekstu: "Operativni godišnji akcijski plan") je sastavni dio navedene Odluke, a istim su precizno definirani ciljevi, aktivnosti koje je potrebno provesti na realizaciji utvrđenih ciljeva, nositelji aktivnosti, razdoblje u kojem se aktivnosti trebaju realizirati, kao i pokazatelji uspješnosti na osnovu kojih će se pratiti stupanj realizacije utvrđenih aktivnosti. Navedenom je Odlukom predviđeno da će SHJ u posebnom dijelu godišnjeg konsolidiranog izvješća o sustavu unutarnje revizije i financijskog upravljanja i kontrole za 2019. godinu izvijestiti Vijeće ministara BiH o realizaciji mjera i aktivnosti iz Operativnog godišnjeg akcijskog plana.

Na temelju analize dostignute razine razvoja sustava unutarnje revizije u institucijama BiH i potreba za daljnjim razvojem, utvrđeno je da u 2019. godini treba nastaviti s aktivnostima na uspostavi neovisne funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH i unaprjeđenju regulative i metodologije rada unutarnje revizije, te jačanju kapaciteta jedinica unutarnje revizije i SHJ. Sukladno tomu, u Operativnom godišnjem planu definirana su dva glavna cilja razvoja unutarnje revizije, kao i aktivnosti koje je potrebno provesti na njihovoj realizaciji, a iste su usklađene sa Zakonom utvrđenim odgovornostima i zadacima SHJ.

U nastavku je dan pregled mjera i aktivnosti koje je SHJ poduzela na realizaciji planiranih aktivnosti u okviru navedena dva cilja iz Operativnog godišnjeg plana, koja se odnose na oblast unutarnje revizije.

1. Uspostavljanje neovisne funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH i unaprjeđenje regulative i metodologije rada unutarnje revizije;

1.1. Davanje suglasnosti na pravilnike o unutarnjoj organizaciji institucija BiH - dio o unutarnjoj reviziji;

U 2019. godini SHJ je zaprimila jedan zahtjev za davanje suglasnosti na izmjenu pravilnika o unutarnjoj organizaciji, u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju, na koji je SHJ u predviđenom roku izdala suglasnost. Zaključno s 31.12.2019. godine, ukupno 17 institucija i jedno javno poduzeće su pribavili suglasnost SHJ na izmjenu postojećeg pravilnika o unutarnjoj organizaciji, u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju.

1.2. Davanje suglasnosti na imenovanja rukovoditelja jedinica unutarnje revizije;

U izvještajnom razdoblju SHJ je zaprimila jedan zahtjev za davanje suglasnosti za imenovanje rukovoditelja JUR, na koji je, nakon ispunjavanja svih propisanih uvjeta, SHJ izdala suglasnost. Zaključno sa 31.12.2019. godine, SHJ je izdala ukupno 14 suglasnosti za imenovanje rukovoditelja jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH.

1.3. Izrada godišnjih izvješća unutarnje revizije od strane jedinica unutarnje revizije i podataka za Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije;

SHJ je u prosincu 2018. godine pripremila potrebne obrasce za izradu godišnjeg izvješća unutarnje revizije za 2018. godinu i dostavila jedinicama unutarnje revizije u institucijama BiH. Sve jedinice unutarnje revizije dostavile su svoja godišnja izvješća, koje je SHJ obradila, te na temelju prikupljenih

podataka sačinila Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije za 2018. godinu. Izvješće je objavljeno u ožujku 2019. godine na veb stranici SHJ, te nakon isteka predviđenog roka za e-konsultacije, SHJ je isti blagovremeno dostavila na odobrenje ministru financija i trezora BiH.

1.4. Priprema i izrada Godišnjeg konsolidiranog izvješća unutarnje revizije za 2018. godinu;

SHJ je, u skladu sa svojom zakonskom obavezom, blagovremeno pripremila Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije u institucijama BiH za 2018. godinu koje je, nakon odobrenja ministra financija i trezora BiH, dostavljeno Vijeću ministara BiH radi upoznavanja s problemima unutarnje revizije. Vijeće ministara BiH je, na svojoj 173. sjednici održanoj 10.06.2019. godine, razmatrao i usvojio Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije za 2018. godinu.

1.5. Verifikacija certifikata unutarnjeg revizora;

U 2019. godini SHJ je zaprimila ukupno 44 zahtjeva za verifikaciju certifikata unutarnjeg revizora, na koja je, nakon izvršene provjere i uvida u dokumentaciju, izdat dokument o verifikaciji. Zaključno sa 31.12.2019. godine, SHJ je izdala ukupno 333 mišljenja o prihvatljivosti certifikata unutarnjeg revizora.

1.6. Certificiranje unutarnjih revizora sukladno Programu obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH (Program) - Nadzor nad provođenjem i razvoj programa obuke za certificiranje unutarnjih revizora;

Zaključno s 31.12.2019. godine SHJ je certificirala ukupno 30 unutarnjih revizora u institucijama BiH, koji su ispunili propisane uvjete za stjecanje Certifikata ovlaštenog unutarnjeg revizora u institucijama BiH (Certifikat), dok je 10 unutarnjih revizora u postupku certificiranja.

Naime, u toku 2018. i 2019. godine SHJ je obradila pristigle zahtjeve unutarnjih revizora koji nisu stekli Certifikat, te na temelju utvrđene razlike u sadržaju obuka po kojima su stekli certifikat unutarnjeg revizora i Programa izdala rješenja o načinu ispunjavanja uvjeta za stjecanje Certifikata. Sukladno tomu, u 2019. godini SHJ je izdala rješenje za jednog unutarnjeg revizora o obavezi pohađanja praktične obuke, koja se sastoji od vršenja dvije unutarnje revizije pod nadzorom mentora. Za preostalih devet unutarnjih revizora koji su podnijeli zahtjev za stjecanje Certifikata, SHJ je u 2019. godini organizirala, sukladno utvrđenim aktivnostima certificiranja, stručnu podršku za polaganje pismenog dijela ispita u trajanju od 30 dana, nakon koje je organiziran pisani ispit. Ispit je uspješno položilo svih devet kandidata. Preostalo im je da obave još praktičnu obuku kako bi stekli Certifikat.

1.7. Obuke organizirane ili podržane od SHJ u okviru obavezne kontinuirane profesionalne edukacije;

U 2019. godini SHJ je organizirala, sukladno propisima iz oblasti kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora u institucijama BiH (KPE), obuku iz oblasti kontrole kvaliteta unutarnje revizije, te sudjelovala i u organiziranju konferencije Koordinacijskog odbora SHJ na teme iz oblasti unutarnje revizije koja se bodovala kao KPE. Ovim je omogućeno unutarnjim revizorima u institucijama BiH da ispune svoje obveze i sakupe propisani broj bodova KPE po osnovu pohađanja obuka koje organizira ili podržava SHJ.

1.8. Kontinuirana profesionalna edukacija sukladno Programu, Odluci i Uputstvu o KPE⁷³;

U 2019. godini SHJ je zaprimila ukupno 93 zahtjeva jedinica za unutarnju reviziju u institucijama BiH za bodovanje obuka, organiziranih od strane domaćih ili stranih organizatora, kao kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora u institucijama BiH. SHJ je, nakon izvršene provjere i uvida u dokumentaciju sukladno propisima iz oblasti KPE, izdala u predviđenom roku mišljenja o bodovanju obuka.

⁷³ Program obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 7/15 i 89/18), Odluka o načinu bodovanja, evidentiranja i izvještavanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 56/17 i 65/19) i Uputstvo o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 97/15)

1.9. Suradnja s jedinicama unutarnje revizije i tehnička potpora jedinicama unutarnje revizije; SHJ je kroz Odsjek za razvoj sustava unutarnje revizije bila u stalnom kontaktu s unutarnjim revizorima u institucijama BiH, te na temelju iskazanih potreba pružala i tehničku podršku u primjeni metodologije rada i propisa iz oblasti unutarnje revizije. Formalno, u 2019. godini održano je 10 radnih sastanaka s rukovoditeljima jedinica unutarnje revizije i unutarnjim revizorima iz institucija BiH, na kojima su razmatrane različite teme o čemu su sačinjeni zapisnici.

1.10. Priprema metodologije za vršenje revizije učinka – Ažuriranje podzakonskih akata iz oblasti unutarnje revizije;

U 2019. godini SHJ je pripremila i testirala, u suradnji s ekspertima Nacionalne akademije za ekonomiju i financije Ministarstva financija Kraljevine Nizozemske, Priručnik za reviziju učinka za unutarnje revizore u institucijama BiH, u čijoj izradi su sudjelovali i unutarnji revizori iz šest institucija BiH⁷⁴. Priručnik je objavljen na veb stranici SHJ, a Odluka o donošenju Priručnika je objavljena u "Službenom glasniku BiH", broj 81/19.

Pored aktivnosti na izradi ovog priručnika, u okviru ažuriranja podzakonskih akata iz oblasti unutarnje revizije, SHJ je u izvještajnom razdoblju pripremila i objavila novu Odluku o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 59/19) i Odluku o dopunama Odluke o načinu bodovanja, evidentiranja i izvještavanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 65/19).

1.11. Unaprjeđenje sustava izvješćivanja unutarnje revizije kroz razvoj softverskih rješenja; SHJ je u toku 2019. godine sudjelovala na više tematskih sastanaka i pružila potrebnu pomoć Projektu EU "PIFC 3" na pripremi neophodnih karakteristika softverskog rješenja za unaprjeđenje sustava izvješćivanja unutarnje revizije u institucijama BiH. Očekuje se da ova aktivnost bude realizirana u skladno planovima Projekta, tokom 2020. godine.

1.12. Izmjene i dopune Priručnika za unutarnju reviziju sa standardima unutarnje revizije; U izvještajnom razdoblju SHJ je intenzivno surađivala i pružila potrebnu pomoć Projektu EU "PIFC 3" na realizaciji aktivnosti koje su eksperti Projekta provodili u 2019. godini. U izvještajnom razdoblju nije bilo aktivnosti na ažuriranju Priručnika za unutarnje revizore u institucijama BiH. Očekuje se da ova aktivnost bude realizirana skladno planovima Projekta, tijekom 2020. godine.

1.13. Izrada propisa za provjeru kvaliteta rada unutarnje revizije ; U izvještajnom razdoblju SCHJ je intenzivno surađivala i pružila potrebnu pomoć Projektu EU "PIFC 3" na realizaciji aktivnosti koje su eksperti Projekta provodili u 2019. godini. U izvještajnom razdoblju provedene su pripremne aktivnosti tijekom kojih su definirani podzakonski akti koje je potrebno izraditi, kako bi se u potpunosti uredila oblast provjere kvaliteta rada unutarnje revizije u institucijama BiH. Pored navedenih aktivnosti SHJ je u izvještajnom razdoblju pripremila, u suradnji s ekspertima Projekta EU "PIFC 3", i Strategiju razvoja sustava unutarnjih finansijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2020-2025. Strategija se temelji na Okvirnoj strategiji koju su pripremili eksperti Projekta. Trenutno je u fazi pribavljanja potrebnih mišljenja kako bi bila dostavljena Vijeću ministara BiH na usvajanje.

⁷⁴ Radna grupa za izradu Nacrta priručnika za reviziju učinka u institucijama BiH (Rješenje SHJ MFT BiH o imenovanju od 26.11.2018) i Tim za vršenje pilot unutarnje revizije učinka (Rješenje SHJ MFT BiH o imenovanju od 14.05.2019)

2. Jačanje kapaciteta jedinica unutarnje revizije i SHJ;

2.1. Uspostavljanje jedinica unutarnje revizije koje imaju najmanje minimum potrebnog broja zaposlenih sukladno propisima i jačanje kapaciteta unutarnjih revizora;

SHJ je poduzimajući radnje iz svoje nadležnosti obavijestila institucije BiH u okviru kojih je propisana obveza uspostavljanja jedinica unutarnje revizije, a u kojima nije uopće ili nije u potpunosti kadrovski popunjena jedinica unutarnje revizije, da je Vijeće ministara BiH donijelo, na svojoj 173. sjednici od 10.06.2019. godine, zaključak kojim je zadužilo ove institucije da, zajedno sa Ministarstvom financija i trezora BiH, osiguraju sredstva i provedu procedure zapošljavanja unutarnjih revizora u 2019. godini. Također, SHJ je obavijestila i Ministarstvo financija i trezora BiH o zaključku Vijeća ministara BiH kojim je ovo ministarstvo zaduženo da onemogući nenamjensko trošenje proračunskih sredstava odobrenih za uspostavljanje i funkcioniranje unutarnje revizije, te naknadno i predložila da se u Nacrtu zakona o proračunu institucija BiH i međunarodnih obaveza za 2020. godinu posebnim članom precizira broj i obveza za zapošljavanje unutarnjih revizora.

2.2. Jačanje kapaciteta SHJ;

S obzirom na to da je Zakon o proračunu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2019. godinu, u okviru kojeg su u proračunu za SHJ predviđena financijska sredstva za zapošljavanje jedne osobe, usvojen tek u prosincu 2019. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 84/19), nisu bili stvoreni potrebni preduvjeti za zapošljavanje u izvještajnom razdoblju.

6. Realizacija zaključaka Vijeća ministara BiH

Vijeće ministara BiH je, prilikom razmatranja Godišnjeg konsolidiranog izvješća unutarnje revizije za 2018. godinu, na svojoj 173. sjednici održanoj 10.06.2019. godine, usvojilo sljedeće zaključke:

1. Vijeće ministara podržava mjere i aktivnosti Središnje harmonizacijske jedinice Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine u svezi s unaprjeđenjem i razvojem sustava unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, kao i mjere i aktivnosti koje poduzimaju institucije BiH koje uspostavljaju jedinice unutarnje revizije, kako bi se uspostavila operativna i funkcionalna struktura unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine;
2. Zadužuje se Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine da u ime Vijeća ministara Bosne i Hercegovine zaduži institucije Bosne i Hercegovine u okviru kojih je propisana obveza uspostavljanja jedinica unutarnje revizije da, zajedno sa Ministarstvom financija i trezora BiH, osiguraju sredstva i provedu procedure zapošljavanja unutarnjih revizora u 2019. godini;
3. Zadužuje se Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine da, u okviru svojih nadležnosti, onemogući nenamjensko trošenje proračunskih sredstava odobrenih za uspostavljanje i funkcioniranje unutarnje revizije;
4. Zadužuje se Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine da u ime Vijeća ministara Bosne i Hercegovine zaduži rukovoditelje jedinica unutarnje revizije i unutarnje revizore da se u svom radu u potpunosti pridržavaju metodologije i uputstava Središnje harmonizacijske jedinice Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine i da o tome blagovremeno izvještavaju Središnju harmonizacijsku jedinicu Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine;
5. Zadužuje se Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine da kroz realizaciju projekta "Unaprjeđenje javne unutarnje financijske kontrole u Bosni i Hercegovini", koji se financira iz sredstava IPA programa EU za Bosnu i Hercegovinu, osigura aplikativna softverska rješenja koja omogućavaju planiranje, vršenje i izvješćivanje o procesima unutarnje revizije zasnovana na najboljim praksama revizije, kako bi se stvorili uslovi za uvođenje i unaprjeđenje sveobuhvatne kontrole kvaliteta funkcije unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine;

6. Zadužuju se Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine i Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine da ovo izvješće dostave Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

SHJ je, nakon zaprimanja obavještenja o usvajanju navedenih zaključaka Vijeća ministara BiH, o istim upoznala sve institucije BiH na koje se zaključci odnose i jedinice unutarnje revizije, kako bi poduzeli potrebne mjere i radnje na njihovoj realizaciji.

U tijeku pripremnih aktivnosti na izradi Godišnjeg konsolidiranog izvješća unutarnje revizije za 2019. godinu, SHJ je tražila od institucija BiH i jedinica unutarnje revizije da, uz godišnje izvješće unutarnje revizije, dostave i informacije o realizaciji naprijed navedenih zaključaka Vijeća ministara BiH.

Na temelju informacija dobijenih od institucija BiH i jedinica unutarnje revizije, te aktivnosti poduzetih od strane SHJ, u nastavku dajemo pregled realizacije naprijed navedenih zaključaka:

- 1) SHJ je, sukladno svojim nadležnostima i kapacitetima, nastavila s proaktivnim angažmanom na realizaciji započetih aktivnostima na razvoju sustava unutarnje revizije u institucijama BiH. To se ogleda i u objavljivanju propisa kojima je uređena ova oblast, kao i edukaciji unutarnjih revizora, ali i u praćenju aktivnosti unutarnje revizije i poduzetih aktivnosti od strane institucija BiH koje su obavezne uspostaviti unutarnju reviziju sukladno relevantnim propisima.

Značajni dokumenti iz oblasti unutarnje revizije koji se odnose na realizaciju zaključaka Vijeća ministara BiH, objavljeni u izvještajnom razdoblju, su: Odluka o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 59/19), Odluka o dopunama Odluke o načinu bodovanja, evidentiranja i izvještavanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 65/19) i Odluka o donošenju Priručnika za reviziju učinka za unutarnje revizore u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 81/19).

U postupku provođenja propisa kojima je reguliran način uspostavljanja jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH, SHJ je zaprimila 18 zahtjeva za usuglašavanje pravilnika o unutarnjoj organizaciji. Svi ovi zahtjevi i prijedlozi pravilnika su detaljno razmotreni, sukladno nadležnostima SHJ i njihovoj usaglašenosti s važećim propisima kojima je regulirana ova oblast. Nakon što su pravilnici usuglašeni s navedenim propisima, SHJ je, sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH, dala svoju suglasnost čime su osigurani uvjeti za nastavak procedure izmjene pojedinačnih pravilnika o unutarnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju. Zaključno sa 31.12.2019. godine, ukupno 15 institucija i 1 javno poduzeće okončali su propisanu proceduru izmjene pravilnika.

Do kraja izvještajnog razdoblja 13 jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH popunilo je poziciju rukovoditelja jedinice, na koje je SHJ dala u skladu sa Zakonom o unutarnjoj reviziji, a na temelju ispunjenosti propisanih uvjeta, potrebnu suglasnost za imenovanje.

Također, u svrhu daljnjeg razvoja sustava unutarnje revizije i unaprjeđenja rada jedinica unutarnje revizije, SHJ, sukladno svojim nadležnostima, aktivno poduzima aktivnosti i na edukaciji unutarnjih revizora koje se odvijaju kroz organiziranje obuka, izdavanje mišljenja o prihvatljivosti obuka koje organiziraju drugi izvođači obuka, održavanje sastanaka s unutarnjim revizorima, dostavljanje odgovora na zaprimljene upite o načinu primjene propisa i metodologije rada od strane unutarnjih revizora.

SHJ je, u svrhu osiguranja potrebnih sredstava za zapošljavanje unutarnjih revizora u institucijama BiH, posebno obavijestila i Ministarstvo financija i trezora BiH i institucije BiH o zaključku Vijeća ministara BiH, da osiguraju sredstva i provedu procedure zapošljavanja unutarnjih revizora, kako bi u postupku pripreme i izrade proračuna institucija BiH poduzeli neophodne radnje. Kako bi se spriječila mogućnost nenamjenskog trošenja sredstava u vezi sa zapošljavanjem unutarnjih revizora SHJ je uputila prijedlog Ministarstvu financija i trezora BiH da se u Nacrtu zakona o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2020. godinu posebnim članom precizira broj i obveza zapošljavanja unutarnjih revizora.

Od 2011. godine SHJ redovno, na godišnjoj razini, priprema na temelju godišnjih izvješća jedinica unutarnje revizije Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije, koje se nakon odobrenja ministra financija i trezora BiH dostavlja Vijeću ministara BiH. Pored detaljnog informiranja o poduzetim aktivnostima po svakoj od obveza za koju je odgovorna, SHJ kroz Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije izvješćuje o stanju, aktivnostima i problemima u oblasti unutarnje revizije u institucijama BiH, te predlaže i mjere za poboljšanje stanja u oblasti unutarnje revizije, u vidu zaključaka Vijeća ministara BiH.

- 2) Od ukupno deset institucija BiH koje nisu u potpunosti uspostavile i kadrovski popunile jedinice unutarnje revizije i na koje se odnosi zaključak Vijeća ministara BiH da, zajedno sa Ministarstvom financija i trezora BiH, osiguraju sredstva i provedu procedure zapošljavanja unutarnjih revizora u 2019. godini, SHJ je u tijeku izrade GKI UR obaviještena od pet institucija o sljedećem:
- U Ministarstvu vanjskih poslova BiH pokrenuta je u veljači 2019. godine konkursna procedura za popunjavanje pozicije rukovoditelja JUR, ali ista nije okončana⁷⁵.
 - Ministarstvo sigurnosti BiH je uspostavilo unutarnju reviziju⁷⁶ na temelju važećeg ("starog") pravilnika o unutarnjoj organizaciji, koji u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju nije usklađen s relevantnim propisima. Ovo ministarstvo je pokrenulo proceduru izmjene i usvajanja novog pravilnika usklađenog s propisima iz oblasti unutarnje revizije.
 - Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH, u kojoj je popunjena pozicija unutarnjeg revizora, također na temelju važećeg ("starog") pravilnika o unutarnjoj organizaciji koji nije usklađen s propisima iz oblasti unutarnje revizije, obavijestila je SHJ da su u postupku pribavljanja potrebnih suglasnosti za izmjenu i usvajanje novog pravilnika, koji je usklađen s propisima iz oblasti unutarnje revizije.
 - Služba za zajedničke poslove institucija BiH⁷⁷ obavijestila je SHJ da su poduzeli sve neophodne aktivnosti u vezi s implementacijom zaključka Vijeća ministara BiH, te da će isti biti realiziran u 2020. godini.
 - Sud BiH obavijestio je da su u prijedlogu proračunu za ovu instituciju za 2020. godinu planirana sredstva za zapošljavanje osoblja unutarnje revizije, te da će Sud BiH po usvajanju Zakona o proračunu⁷⁸ pristupiti procesu zapošljavanja. Izmjenama pravilnika o unutarnjoj organizaciji Suda BiH bit će formirana jedinica unutarnje revizije u ovoj instituciji.

Od preostalih pet institucija koje nisu u potpunosti uspostavile ili kadrovski popunile jedinicu unutarnje revizije, a to su: Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, Ministarstvo pravde BiH, Ministarstvo civilnih poslova BiH, Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH i Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH, SHJ nije obaviještena da li su poduzete aktivnosti na kadrovskom popunjavanju jedinice unutarnje revizije.

⁷⁵ Do izrade Godišnjeg izvješća ove jedinice (14.02.2020). U MVP BiH imenovan je v.d. rukovoditelja JUR po ovlaštenju ministra.

⁷⁶ Popunjena pozicija unutarnjeg revizora.

⁷⁷ Popunjena samo pozicija unutarnjeg revizora.

⁷⁸ Zakona o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2020. godinu.

- 3) Ministarstvo financija i trezora BiH obavijestilo je SHJ da je u Nacrtu zakona o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza za 2020. godinu posebnim člankom preciziran broj i obveza zapošljavanja unutarnjih revizora, kako bi se onemogućilo nenamjensko trošenje proračunskih sredstava odobrenih za uspostavljanje i funkcioniranje unutarnje revizije.
- 4) Sve jedinice unutarnje revizije, osim Jedinice unutarnje revizije u Ministarstvu civilnih poslova BiH⁷⁹ i Jedinice unutarnje revizije u Ministarstvu vanjskih poslova BiH⁸⁰, obavijestile su SHJ da se unutarnji revizori u svom radu pridržavaju u potpunosti propisane metodologije i uputstava SHJ. Međutim, kada je riječ o unutarnjoj ocjeni kvaliteta, koja čini sastavni dio propisane metodologije rada unutarnje revizije u institucijama BiH i koja, prema Standardima unutarnje revizije, predstavlja jednu od aktivnosti koju je obavezan provoditi rukovoditelj JUR, za izvještajni period dobijeni su različiti odgovori jedinica unutarnje revizije o njenom provođenju.
- 5) SHJ je u 2019. godini pružila pomoć ekspertima projekta "Unaprjeđenje javne unutarnje financijske kontrole u Bosni i Hercegovini", koji se financira iz sredstava IPA programa EU za Bosnu i Hercegovinu, kako bi se osiguralo aplikativno softversko rješenje koje omogućava planiranje, vršenje i izvještavanje o procesima unutarnje revizije zasnovano na najboljim praksama revizije, a time stvorili i uvjeti za uvođenje i unaprjeđenje sveobuhvatne kontrole kvaliteta funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH. Ova pomoć se ogledala u aktivnom sudjelovanju SHJ i njenih predstavnika na više tematskih radnih sastanaka s ekspertima Projekta, ali i kroz izradu i dostavljanje minimalnih tehničkih karakteristika i zahtjeva koje jedna ovakva aplikacija treba omogućiti. U skladu s planiranim aktivnostima na pripremi softverskog rješenja utvrđenim od strane Projekta, u izvještajnom razdoblju su, na temelju relevantnih propisa i metodologije rada unutarnje revizije, specificirani kriteriji koji trebaju poslužiti kao temelj za izradu adekvatnog softverskog rješenja, kroz čiju primjenu će biti unaprijeđen kvalitet rada unutarnjih revizora u institucijama BiH.
- 6) Ministarstvo financija i trezora BiH i SHJ su, sukladno zaključcima Vijeća ministara BiH, dostavile Parlamentarnoj skupštini BiH Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije za 2018. godinu.

Broj: 02-1-16-7-36-20/20
Sarajevo, 12.03.2020. godine

RAVNATELJ

Ranko Šakota, v.r.

⁷⁹ Nije dostavila Godišnje izvješće UR za 2019. godinu.

⁸⁰ Nije vršila funkciju unutarnje revizije u 2019. godini.